Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | **28 апрель 1972 йил, жума** | ◆ № 100 (15.271). ◆ Баҳоси 2 тийин.

КУН ТАРТИБИДА— ЙИҒИМ-ТЕРИМ МАСАЛАСИ

27 апрелда Тошкентда Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва Совхозлар министрлиги, «Узсельхозтехника» коллегияларининг қўшма мажлиси бўлди. Мажлис қатнашчилари 1972 йилги ем-хашак, дон, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини йиғиштириб олишга тайёргарликнинг бориши тўғрисидаги масалани муҳокама қилдилар. Республика колхоз ва совхозларида чорвачиликнинг аҳволи ҳақидаги масала ҳам кўриб чиқилди.

Мажлисда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Й. Р. Қурбонов нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

ҒАРБИЙ СИБИРЬ МЕТАЛЛУРГИЯ ЗАВОДИДА ВА КЕМЕРОВО ОБЛАСТИНИНГ БОШҚА КОРХОНАЛАРИДА ИШЛАБ ТУРГАН ВА ЯНГИДАН ИШГА ТУШИРИЛАДИГАН ИШЛАБ ЧИҚАРИШЛАР ВА АГРЕГАТЛАРНИНГ ЛОЙИҲАДА КЎРСАТИЛГАН ҚУВВАТЛАРИНИ ТЕЗРОҚ ЎЗЛАШТИРИШ СОҲАСИДА ҚИЛИНАЁТГАН ИШЛАР ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети Ғарбий Сибирь металлургия заводида ва Кемерово областининг бошқа корхоналарида ишлаб турган ва янгидан ишга тушириладиган ишлаб чиқариш ва агрегатларнинг лойиҳада кўрсатилган қувватларини тезрок ўзлаштириш соҳасида қилинаётган ишлар тўғрисидаги масалани қараб чиқди.

Қабул қилинган қарорда қуйидагилар таъкидлаб ўтилади: Кемерово областидаги партия, совет, касаба союз ва хўжалик ташкилотлари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг «СССР қора металлургия саноати корхоналарида ишлаб турган ва янгидан ишга тушириладиган агрегатларнинг лойиҳада кўрсатилган қувватларини тез ўзлаштириш юзасидан социалистик мусобақани авж олдириш соҳасида Ғарбий Сибирь металлургия заводи коллективининг ташаббуси тўғрисида»ги қарорини бажара бориб, меҳнаткашларнинг коллективларини асосий фондлардан фойдаланиш ва ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш йўлида юксак кўрсаткичларга эришиш учун сафарбар қилиш борасида кенг кўламда ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий иш олиб бормоқдалар.

Областдаги корхоналарда ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланиш анча яхшиланди, уларни ўзлаштириш муддатлари қисқартирилди, лойиҳада белгиланган кўрсаткичларга эришилмаган цех ва агрегатларнинг сони камайтирилди. Ғарбий Сибирь металлургия заводида домна печлари, кислород конверторлари, кокс батареялари, агломерацион машиналар ва бошқа агрегатларнинг лойиҳада кўрсатилган қувватлари муддатидан илгари ўзлаштирилди ва бундан ҳам ўзиб кетилди. Бунинг натижасида чўян ишлаб чиқаришни 700 минг тоннадан зиёд, пўлат ишлаб чиқаришни 400 минг тонна ва кокс ишлаб чиқаришни қарийб 200 минг тонна кўпайтириш имконияти туғилди. Умуман олганда заводда 1971 йилда олинган фойда 1968 йилдагига нисбатан икки баравардан зиёд ортди. Кўмир, химия саноатида ва халқ истеъмол қиладиган товарларни ишлаб чиқараётган корхоналарда ҳам ишлаб чиқариш фондларидан фойдаланишда яхши натижаларга эришилди.

Областдаги корхоналарнинг коллективлари КПСС XXIV съездининг қарорларини бажара бориб, ишлаб чиқаришни техникавий жиҳатдан такомиллаштириш ва ишлаб чиқариш қувватларидан тўлароқ фойдаланиш негизида тўққизинчи беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш, сифат кўрсаткичларини янада яхшилаш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб юбордилар. Кузбасс меҳнаткашлари ўз зиммаларига олган мажбуриятларда маҳсулотни реализация қилиш ҳажми жиҳатидан беш йиллик планни 1975 йил 5 ноябргача бажариш, саноат маҳсулотининг ўсишига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришиш кўзда тутилган.

КПСС Марказий Комитети Кемерово областидаги корхоналарда асосий фондлардан фойдаланишда ва ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишда юксак кўрсаткичларга эришиш соҳасида бажарилаётган ижобий ишларни маъқуллади. Бу ишлар область меҳнаткашлари КПСС XXIV съездининг социалистик экономикани янада юксалтириш ҳақидаги қарорларини муваффақиятли амалга ошириш учун муносиб ҳиссаларини қўшишга интилаётганликларидан далолат беради.

Партия ташкилотларига меҳнаткашлар коллективлари ўртасида ташкилотчилик ва тарбия ишни бундан буён ҳам олиб бориб, уларни ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишнинг энг муҳим шартларидан бири бўлган асосий фондлардан ҳар томонлама фойдаланишга сафарбар қилиш тавсия этилди.

1 МАЙ ШАРАФИГА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармаси хабар беради: 1972 йил 15-16 апрелда ўтказилган коммунистик шанбаликда актив иштирок этган Ўзбекистон саноатининг ходимлари ишлаб чиқариш суръатларини жадаллаштиришни давом эттирмоқдалар ва май олди социалистик мусобақани кенг авж олдириб, маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш ҳамда бир қанча энг муҳим буюмларни тайёрлаш тўрт ойлик планини муддатидан олдин 27 апрелда бажардилар.

* * *

Прокат ишлаб чиқариш, кўмир қазиб чиқариш, цемент, дераза ойнаси, трактор сеялкалари, пахта толаси, ўсимлик мойи, шойи газлама ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш плани тўла ҳамда ошириб бажарилди.

* * *

Сирдарё областидаги саноат корхоналарининг коллективлари май олди социалистик мусобақасига қўшилиб маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш тўрт ойлик планини 25 апрелда бажардилар. Ой охиригача қўшимча равишда етти миллион сўмлик саноат маҳсулоти реализация қилинади.

* * *

Тошкент шаҳри саноат корхоналари коллективлари товар маҳсулоти реализация қилиш ва буюмларнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш тўрт ойлик давлат планини муддатидан илгари, 27 апрелда бажардилар. Ой охирига қадар пландан ташқари кўп миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилиб реализация қилинади. (ЎзТАГ).

МЕҲНАТ ШУҲРАТИ КИТОБИГА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети **қарор қилдилар:**

Тўққизинчи беш йиллик биринчи йилида олинган социалистик мажбуриятларини бажаришда энг яхши кўрсаткичларга эришганликлари учун, меҳнатда ташаббус ва юксак ўрнак кўрсатганликлари учун қуйидагилар Ўзбекистон ССР Меҳнат шуҳрати китобига ёзилсин:

КОЛЛЕКТИВЛАР

(БУЛАРГА ДИПЛОМЛАР БЕРИЛАДИ)

В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи;

Ленин орденли ва Меҳнат Қизил Байроқ орденли Чирчиқ электр химия комбинати;

Ўзбекистон ССР 40 йиллиги номли Фарғона нефтни қайта ишлаш заводи;

Тошкентдаги В. П. Чкалов номли авиация заводи;

«Узбекхиммаш» заводи;

СССР Рангли металлургия министрлигининг Ингичка руда бошқармаси;

Фарғонадаги Дзержинский номли тўқимачилик комбинати;

Андижон область Москва районидаги пахта тозалаш заводи;

Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Қизил тонг» тикувчилик фирмаси;

Ўзбекистон колхозлараро қурилиш ташкилотлари республика бирлашмасининг Андижондаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Облколхозстрой» трести;

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигининг «Узбекшахтастрой» трести;

«Главташкентстрой»нинг Тошкентдаги 1-уйсозлик комбинати;

Ўрта Осиё темир йўли Қўқон станциясининг локомотив депоси;

Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти министрлигининг Жомашўйдаги 86-автобазаси;

Қорақалпоғистон АССР Тўрткўл районидаги Охунбобоев номли колхоз;

Хоразм область Боғот районидаги Наримонов номли колхоз;

Сирдарё областидаги «Малик» совхози;

Бухоро область Конимех районидаги «Конимех» совхози;

Тошкент областидаги Қуйлиқ мотор ремонт заводи;

Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Голодностепстрой» бошқармаси;

СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги ҳузуридаги ирригация ва совхозлар қурилиши Ўрта Осиё бош бошқармаси;

Ўзбекистон матлубот кооперацияси республика союзининг Қува район матлубот союзи;

Бобир номли Андижон область кутубхонаси;

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг Андижондаги клиник касалхонаси;

Андижон область «Коммунист» босмахонаси.

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ИЛҒОРЛАРИ, ФАН ВА МАДАНИЯТ АРБОБЛАРИ

(БУЛАРГА ШАҲОДАТНОМАЛАР БЕРИЛАДИ)

Охунова Турсуной — Тошкент область Янгийўл районидаги С. М. Киров номли колхознинг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Совети депутати, Ленин мукофоти лауреати;

Абдураҳмонов Бобомурод — Сурхондарё область «Кўкайди» нефть конининг машинисти;

Алимуродов Утемурот — Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги Қорақалпоғистон АССРдаги 12-қурилиш трести механизациялаштирилган 1-кўчма колоннасининг ғишт терувчиси;

Ортиқов Раҳмон — «Ресколхозстрой» Қорақалпоғистон трести Амударё монтаж-қурилиш бошқармасининг дурадгори;

Ашуров Мурод — Бухородаги ҳаммом — кир ювиш комбинатининг оператори;

Анашкина Надежда Борисовна — Қарши шаҳар алоқа узелининг почтальони;

Бобоев Ботир Давронович — Тошкент шаҳар, Октябрь районининг ҳарбий комиссари, Совет Иттифоқи Қаҳрамони;

Бахарев Степан Тимофеевич — «Ферганаводстрой» трести 3-қурилиш-монтаж бошқармаси экскаватори катта машинисти;

Бўрибеков Абдумутал — Исфайрам — Шоҳимардон районлараро каналлар бошқармасининг бошлиғи;

Гудков Валентин Сергеевич — Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги Сурхондарё область 11-қурилиш тресги, механизациялаштирилган 4-кўчма колоннасининг сувоқчиси;

Ғуломов Аббос — Сергели авиа бўлинмаси кема командири;

Губина Евгения Александровна — Тошкент Тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси;

Горовенко Григорий Устинович — Ўрта Осиё темир йўли Термиз станциясининг поезд тузувчиси.

Гончаров Федор Иванович — Ўрта Осиё темир йўли Тошкент-пассажир станциясининг навбатчиси;

Дадажонов Мамажон — Сирдарё областидаги В. И. Ленин номли совхознинг директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати;

Жумабоев Мирзараим — «Андижанводстрой» трестининг скреперчиси;

Девятова Альбина Александровна — Тошкентдаги В. П. Чкалов номли авиация заводининг фрезерчиси;

Жўраева Буолма — Тошкент Тўқимачилик комбинатининг йигирувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони;

Демуратова Қолжон — Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигининг Нукусдаги тикувчилик фабрикаси ишчиси;

Зоҳидов Насрулла — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг стереотипчиси;

Зоҳидов Теша — В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети кафедрасининг мудири, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги;

Иброҳимов Аҳмад — Чирчиқ Электрохимия комбинатининг катта аппаратчиси;

Эсонтурдиев Нормамат — Самарқанд область, Булунғур районидаги «Октябрь» колхозининг раиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати,

Камолова Ойим — Қорақалпоғистон ССР, Амударё районидаги Крупская номли колхознинг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати;

Кравченко Борис Андреевич — Наманган область «Ударник» босмахонасининг печатниги;

Кенжаев Қурбон — Фарғона область Киров районидаги «Москва» колхозининг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони;

(Давоми иккинчи бетда).

САМАРҚАНДДАГИ «Кинап» заводининг май олди меҳнат вахтасида туриб, баракали ишлаётган йиғувчи-монтажчиси Пўлат Ҳамдамов смена топшириқларини 130 процентга етказиб адо этишга эришаётир.

Суратда: Пўлат Ҳамдамов.

А. Кузьменко фотоси. (ЎзТАГ).

МАРРАМИЗ— 40 ЦЕНТНЕР!

Бу йилги шароитда ҳосил тақдири кўп жиҳатдан чигитнинг тез ва соз экиб олинишига боғлиқ бўлиб қолди. Баҳорнинг бир кунини бир ойга тенглаштириш мумкин. Аца шуни яхши ҳис қилган колхозимиз деҳқонлари чигитни сифатли тайёрланган ерларга етти кун ичида экиб тамомладилар. Минг гектар майдонга барака уруғи қадалди. Шу жумладан вилт билан зарарланган 700 гектарга чигитнинг «Тошкент-3» ва вилт унча зиён етказмаган 300 гектарга «6030» нави экилди.

Пахтачиликнинг ҳамма жараёнида бўлгани каби чигит экишда ҳам механизаторларимиз яловбардорлик қилдилар. Абдулла Муродов, Обид Эргашев ва Кўпайсин Ҳасанов каби механизаторларимиз техниканинг қудратли кучини намойиш этдилар. Бу азаматлар икки сменалик экиш графиги топшириқларини ортиғи билан адо этиб, уруғнинг сифатли экилишини таъминладилар. Зокиржон Избосаров, Усмон Муродов, Маҳкам Аъзамов ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларда чигитни экиш пайтида бир йўла ўғит ва гербицидлар солиш қаттиқ назорат остига олинди.

Биз чигитни тупроқнинг ўз намига экиб, кўкартириб олишга алоҳида эътибор бердик. Бу, чигитнинг келгуси ривожида катта роль ўйнашини яхши биламиз. Бунинг учун экишга қадар ерни пухта ва сифатли тайёрлаш ва экишни қисқа муддатда ўтказиш талаб қилинади. Чигит тупроқнинг ўз намига ундириб олинганда биринчи сувни одатдагидан анча кеч бериш мумкин бўлади. Бу эса сув танқис бўлган бизнинг шароитда айниқса муҳим аҳамиятга эга.

Бундан кейинги ишларимизнинг асосини ғўза парваришини юксак агротехника талаблари асосида уюштириш ташкил этади. Ҳозир дастлабки чигит экилган далаларимизда яшил квадратлар яшнаб турибди. Ғўзага ишлов беришда биз бир мунча янги тажрибани синовдан ўтказдик. Культиваторларга 35 сантиметргача чуқур оладиган иш органи ва 8-10 сантиметр чуқурликда ишлатиладиган паральниклар ўрнатамиз. Ғўзага бундай ишлов берилганда эгатнинг қоқ ўртаси чуқур юмшатилади, ўсимликнинг «нафас» олиши яхшиланади. Натижада ғўза гуркираб ўсади.

Ғўзага иккинчи ишлов беришни 1 июндан 15 июнгача ўтказамиз. Экишдан олдин тўпланган нам иккинчи ишловда шу қадар муҳим роль ўйнайдики, саратон бошлангандагина сув беришга ҳозирлик кўрса бўлади. Ғўзага учинчи ишлов беришни тахминан 20 июндан бошлаймиз. Бунда ўғитлар ғўза тупидан 10-15 сантиметр ўрнига 20 сантиметр қочирилиб, 20-25 сантиметр чуқурликка солинади, айни вақтда суғориш эгатлари ҳам очиб кетилади. Ҳар гектарга 60-70 килограмм ҳисобидан азот, 40 килограммдан фосфор, 20 килограммдан калий ва 250-300 килограммдан гўнг соламиз. Бир эгат ичида бешта иш органи ишлатамиз: 14-15 сантиметр чуқурликда юмшатадиган иккита ККО агрегати, 25 сантиметр чуқурликка ўғит соладиган иккита ўғитлагич ва 20 сантиметр чуқурликни юмшатадиган битта эгат олгич мослама. Ана шу даврга келиб орқама-орқа биринчи сув берилади.

Сувдан сўнг ер етилгач, тўртинчи ишловга киришамиз. Бу гал ғўзаларга ўғитсиз ишлов берилади. Бунда ерни 8-12 сантиметр юмшатадиган иккита ККО агрегати, 10-12 сантиметр юмшатадиган иккита паральник ва 15-20 сантиметр юмшатадиган битта ғозпанжа мослама ишлатилади.

Ғўзага сув таращда ҳам бизнинг ўз тажрибаларимиз бор. Сув танқис бўлгани учун биз ғўза суғоришда чустликлар усулини қўлланамиз. Бу усул нималардан иборат? Бунда қисқа-қисқа, яъни узунлиги 50-60 метрли ўқариқлар олиниб, эгатларга сув таралади. Суғориш 15-17 кун оралатиб ўтказиб турилади. Ғўза тўрт марта сув ичади. Бизнинг шароитимизда шу нарса аён бўлдики, ғўза беш марта сув ичганда, кўсак кўпайишига қарамай, унинг етилиши кечикиб, натижада ҳосил йиғим-теримига зарар етади. 1969 ва 1970 йилларда шундай бўлди. Биз янги «Тошкент» навларини ҳам тўрт мартадан ортиқ суғоришни афзал кўрмаймиз.

Колхозимиз деҳқонлари кўп йиллардан буён пахтадан мўл ҳосил етиштириб, бой тажриба тўплаб келмоқдалар. Деҳқонларимиз техникага қаттиқ суянганлар. Колхозимизда йил сайин пахтачиликни комплекс механизациялаш борасида дадил қадам ташланмоқда. Техника билан тиллашган, илғор тажрибаларга суянган деҳқонларимиз пахтачиликни комплекс механизациялаш йўлидан бориб, катта муваффақиятларга эришмоқдалар.

СССР ташкил этилганлигининг ярим асрлик қутлуғ санаси шарафига колхозимиз пахтакорлари ҳосилдорликни гектар бошига 40 центнерга етказишга сўз берганлар. Сўзимизнинг устидан чиқамиз. Далаларимиздаги бугунги меҳнат, кўтаринки руҳ ва яшнаб турган яшил квадратлар бундан далолат беради.

У. АБДУРАҲМОНОВ,
Наманган область Янгиқўрғон районидаги Навоий номли колхознинг бош агрономи.

БОҒОТ БАҲОДИРИ

ЛАВҲА

Кўклам янги тушган сулув келиндай сеп ёйган, далалар кўпчиб, тупроқ антиқа ҳид таратаётган, баҳор насими тароватли эсиб, диллар завқ-шавқдан тўлиб-тошган шу кунларда колхоз қишлоғида бўлганмисиз? Ўрикларнинг бодроқдай оппоқ гуллари, ям-яшил либосга бурканган дов-дарахтлар новдаларининг аста силкиниши-ю, малларанг сувларнинг гўё қўшиқ куйлаётгандай тўлиб, мавжланиб оқишига айни кўклам палласи мафтун-маҳлиё бўлганмисиз?

Ана шундай қайноқ ҳис, жўшқин ҳаяжонларга ошно бўлай, кўклам лаззатидан тўйиб-тўйиб баҳра олай десангиз танти деҳқон она-ер бағрига барака уруғи қадаётган, далалар яшил либосга бурканаётган мана шу дамларда колхоз қишлоғига бир келинг. Сизни баҳор насимидан тўлиб-тошган далалар, танти заршунослар давраси, оппоқ меҳнаткаш тонгларнинг сўлим бағри — қайноқ ҳаёт уммони ўз бағрига чорлаяпти!

Куни кеча Боғот районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Нариманов номли колхозда бўлдик. Хоразм машъалларидан бири, асл заршунос, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Зариф ака Қурбонов мана шу донгдор хўжаликдан бўлиб, унинг билан учрашиш, шу тиғиз, иш қисталанг дамларда у билан бир нафас бўлса-да, суҳбатлашиш ниятида эдик.

Бригада даласига тушлик дам олиш палласи етиб келдик. Катта пайкалнинг чеккасида иккита ҳайдов трактори, учта ер текислайдиган агрегат, қўшни далада эса универсал гўё оғир меҳнатдан кейин ҳордиқ чиқараётган бедов каби жимгина тин олиб турар, паналарида механизаторлар давра қуришиб, овқат тамадди қилишарди Бригаданинг бошқа аъзолари ҳам 15-20 нафардан бўлишиб, кемтик толлар соясида— дастурхон атрофида давра қуришгач.

Зариф ака механизаторлар ёнида экан, узоқдан бизга кўзи тушиб, аста ўрнидан турди-да, пешвоз юрди. Кўришдик.

— Салом! Келинг, келинг! — Зариф аканинг офтобда қорайган юзларида ширингина табассум балқиди.

— Ҳорманглар! — Қаҳрамоннинг қувноқ кўзларига тотли энтикиш билан тикилдик.— Экиш тугай деб қолдими?

Зариф ака тағин мамнун кулимсиради:

— Ҳа, оз қолди. Эрта-индин тугаллаймиз.

Аста суҳбатлашиб ён пайкалга ўтдик. Зариф ака сўнгги гектарларга агрегат ҳалигина уруғ қадаб ўтган сеялка изи бўйлаб юриб бир-икки бор тупроқ титкилади, чигит қандай чуқурликда кўмилаётганини текшириб кўрди. «Дуруст! — деди сўнг агрегат экипажи ишидан беҳад хурсанд оҳангда. — Нормал чуқурликда кўмилган...».

Хаёл бизни қаҳрамон босиб ўтган ҳаёт сўқмоғи бўйлаб етаклаб кетди. Бу сўқмоқ ниҳоятда оддий аммо ибратли эди.

...У оддийгина колхозчи эди. 1945 йилда ўзи ишлаётган бригадага бошлиқ қилиб тайинлашди. Ўшанда 40 гектар майдонга чигит экиб, гектаридан аранг 16 центнердан хирмон кўтаришган эди.

Йиллар ўтди. Партия ва ҳукуматимиз берган жуда катта моддий-техника ёрдами туфайли ҳосилдорлик ҳам аста-аста ўса борди, бригада аъзоларининг иқтисодий турмуши, маданий шароити беҳад яхшиланиб кетди. Пахта майдони юз гектарга етказилди. 1965 йилдан буён бригада гектаридан муттасил 47-54 центнер ўртасида дурдона етиштириб келаётир. Ана шу ҳосилнинг 80-90 проценти машиналар ёрдамида териляпти. Бригаданинг ҳар бир аъзоси олаётган ўртача ойлик иш ҳақи 150-170 сўмдан кўп бўлса кўпки, оз эмас! Э-ҳа, Зариф ака бригадирликка тайинланганида эндигина 24 ёшни тўлатган, забардаст, қирчиллама йигит эди. Шундан буён сўлим кўклам йигирма етти марта сеп ейди, йигирма етти марта бири-биридан катта, бири-биридан салобатли хирмон қад кўтарди.

Зариф ака Қурбонов йиллар оша пахтачилик касбининг устаси, миришкори бўлиб танила борди. Кўксини олдин Меҳнат Қизил Байроқ ордени, 1967 йилда олий нишон — Ленин ордени безади. Бултур — КПСС XXIV съезди йилида эса кўксига яна бир юксак нишон — Ленин ордени билан «Олтин Юлдуз» медали тақиб қўйилди. Боғот баҳодири Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган шарафли ном соҳиби бўлди. У Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг ўндан ортиқ олтин ва кумуш медаллари кавалери ҳам. Ўтган беш йиллик давомида бригада заршунослари она-Ватан хазинасига тўккан дурдона 3340 тоннадан ошиб кетди. Бултур — янги беш йилликнинг биринчи йилида эса гектаридан 54 центнердан хирмон кўтарилди.

Боғот машъалларининг СССРнинг ярим асрлик тўйи йилидаги марраси — гектаридан 60 центнердан «оқ олтин» етиштириш. Бутун тўққизинчи беш йиллик давомида Ватан хазинасига салкам тўрт минг тонна дурдона тўкишмоқчи улар!

...Хордик соати — тушлик ниҳоясига етгач, бригада аъзолари баравар ўринларидан туришди. Зариф ака суҳбат давомида узоқдан имлаб таништирган механизаторлар — Кенжабой Тожиев билан Йўлдошбой Хўжаевлар сўнгги гектар ерларни суриб-ҳайдаб қўйиш учун, Ҳожибой Курбонов билан Собир Тожиев эса ҳайдалган ерни текислаш учун ўз пўлат отларига ўтиришди. Каримберган Кувоқов ён пайкалда сеялка тиркалиб турган универсал сари юриб кетди. Бошқалар ҳам ўз ишларига уннай бошлашди.

Ҳа, улар Биринчи майни мавжуд майдонларнинг ҳаммасига барака уруғи қадашни тугаллаш, тўла гектарларни таъминлаш билан кутиб олишмоқчи! Бу — олтин тўй йилида ваъда қилинган 60 центнерлик марра йўлида яна бир улкан қадам қўйилади, деган гап!

Боғот шижоаткорлари даласида ҳаёт қайноқ!

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Э. МАДРАҲИМОВ.
«Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбири.

МЕҲНАТ ШУҲРАТИ КИТОБИГА

(Боши биринчи бетда).

Қудратов Шоймардон — Сурхондарё область Шеробод районидаги 8-совхознинг директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Совети депутати;

Курбатова Зинаида Павловна — Фарғона область, Олтиариқ нефтни қайта ишлаш заводи 31-цехининг установка оператори;

Қурбонов Таслим — Тошкент шаҳар ижроия комитети ички ишлар бошқармаси милиция 1-йўл назоратининг инспектори;

Қурбонова Хожибиби — Хоразм область Қўшкўпир районидаги М. Горький номли ўрта мактаб бошланғич синфларининг ўқитувчиси;

Калянцева Лидия Павловна — Тошкент Тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси;

Мурадов Зайниддин — Наманган область касалхонасининг врачи;

Муҳитдинова Маҳбуба — Тошкент область Янгийўл районидаги 14-ўрта мактабнинг ўқитувчиси;

Мамбетов Ўролбой — Бухоро область Конимех районидаги «Коммунизм» совхозининг катта чўпони, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони;

Муҳаммадиев Шогдор — «Кашкадарьяводстрой» тресги механизациялаштирилган Қарши кўчма колонна скреперчиларининг бригада бошлиғи;

Мирзаева Ўғилхон — Андижон шаҳар озиқ-овқат савдоси 1-магазинининг катта сотувчиси;

Муравский Вячеслав Иванович — Наманган трансформатор заводининг слесари;

Маҳаматов Бўривой — «Главташкентстрой» 159-қурилиш трестининг ғишт терувчиси;

Малаев Мўмин — Андижон область 24-қурилиш тресги механизациялаштирилган 2-кўчма колонна сувоқчилар бригадасининг бошлиғи;

Мирзаева Фазилат — Марғилон шаҳар болалар касалхонасининг мудири;

Миралиев Эргаш — Самарқанд область. Каттақўрғон шаҳридаги 7-қишлоқ ҳунар-техника билим юртининг ўқитувчиси;

Нуриддинов Саид — СССР Қора металлургия министрлигига қарашли В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводининг мастери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони;

Носиров Ҳамроқул — Сирдарё область Жиззах районидаги «Москва» колхозининг раиси;

Нуруллаева Ўғилжон — Хоразм область, Қўшкўпир районидаги «Тошкент» колхозининг бригада бошлиғи, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати;

Полвонов Хафиз — Андижон область Марҳамат районидаги Ильич номли колхознинг бригада бошлиғи;

Пидаев Расул — Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигига қарашли Тошкент ГЭСлари каскадининг турбина машинисти;

Петров Валентин Владимирович — Андижондаги машинасозлик заводи йиғувчи слесарлар бригадасининг бошлиғи;

Продан Светлана Александровна — Сурхондарё область Гагарин районидаги «Янгиобод» совхози пахта териш машинасининг механик-ҳайдовчиси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати;

Ражабов Юнус — композитор, Ўзбекистон ССР халқ артисти, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети мақомчилар ансамблининг раҳбари;

Раҳимов Мамат — Фарғонадаги фуран бирикмалари химия заводи 1-цехининг катта эритувчиси;

Раҳимов Оллоберган — Хоразм областидаги 21-қурилиш тресги механизациялаштирилган биринчи кўчма колонна дурадгорлар бригадасининг бошлиғи;

Ризаев Мухтор — Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти министрлигига қарашли Фарғонадаги 2504-автоколоннасининг шофери;

Раҳматуллаев Маҳмуд — Наманган даги 2-пахта заводи ишлаб чиқариш бригадасининг бошлиғи;

Рўзметов Норбой — Қорақалпоғистон АССР Тўрткўл районидаги «Коммунизм» колхозининг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони;

Саркисов Акоп Абрамович — СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги ҳузуридаги ирригация ва совхозлар қурилиши Ўрта Осиё бош бошқармасининг собиқ бошлиғи (марҳум);

Саидов Берди — Сурхондарё область суғориш системалари Сариосиё бошқармаси каналининг техниги;

Салимов Ҳусан Каримович — эриши қийин ва ўтга чидамли металлар Ўзбекистон комбинатининг тикловчи аппаратчиси;

Сафиуллин Харис Аҳмадуллаевич — «Ташкенткабель» заводининг бронловчиси;

Соднқова Қумрихон — Марғилондаги шойи комбинати 1-пиллакашлик цехи мастерининг ёрдамчиси;

Сапаров Реимбой — Қорақалпоғистон АССР Чимбой районидаги 2-мактаб-интернат директори;

Тошева Зийнат — Қашқадарё область Қарши районидаги Энгельс номли колхознинг бригада бошлиғи, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати;

Тюков Трифон Петрович — Фарғона ТЭЦи қозон-турбина цехининг турбина машинисти;

Умаров Шоди — Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлигига қарашли Самарқанддаги 17-ғишт завод бошқармасининг ишчиси;

Умаров Абалбек — Самарқанд область Нурота районидаги «Нурота» совхозининг катта чўпони, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони;

Ҳусаинов Орғинбой — Наманган область Задарё районидаги «Гулбоғ» совхозининг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони;

Хожиниёзов Озод — Хоразм область Хонқа районидаги «Баҳор» кинотеатрининг киномеханиги;

Хўжаев Холдор — Наманган областидаги «Гулбоғ» совхозининг механиги;

Хатамов Рашид — Самарқанддаги маиший хизмат фабрикаси пойафзал тикиш ательесининг катта мастери;

Йўлдошев Эшмурод — СССР Транспорт қурилиши министрлиги «Средазтрансстрой» тресги қурилиш бошқармаси ғишт терувчилар бригадасининг бошлиғи;

Юсупов Юнус — Самарқанд область Каттақўрғон районидаги ёғ-мой комбинати қолиплаш-пресс цехининг слесари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони;

Ястребов Григорий Федорович — «Узсельхозтехника» Термиз район бирлашмаси мотор цехининг бригада бошлиғи.

СУРАТДА: (чапдан) Сирдарё ГРЭСи қурилишида фидокорлик кўрсатиб ишлаётган монтажчилар В. Кривцов, А. Юстус, Г. Буяркин, Н. Сотников ўртоқлар. Бу меҳнатсевар бунёдкорлар май байрами шарафига монтаж ишлари суръатини тағин ҳам оширишга эришаётирлар. Улар йил охиригача йирик нурхонанинг биринчи энергоблокини фойдаланишга топшириш учун астойдил ҳаракат қилишяпти.

А. Тўраев фотоси.

ШОЛИ ЭКИШ КУНДАЛИГИ

Ўзбекистон ССР областларида шоли экишнинг бориши тўғрисида 1972 йил 27 апрелга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун—областлар: иккинчи стун—шоли экилган мейдон (минг гектар ҳисобида); учинчи стун—планга нисбатан процент ҳисобида.

Сурхондарё	1,1	35,5
Фарғона	0,2	8,7
Андижон	0,1	3,7
Тошкент	0,2	2,0
Сирдарё	—	—
Наманган	—	—
Самарқанд	—	—
Бухоро	—	—
Қашқадарё	—	—
Хоразм	—	—
ҚҚ АССР	—	—
Республика бўйича:	1,6	2,5

ҚАРДОШ РЕСПУБЛИКАЛАРДА

ТУРЛИ ТИЛЛАРДА

«Қозоғистон» нашриёти босмадан чиқараётган «Совет Ўзбекистони» китобида ўзбек халқининг тарихий ўтмиши, шонли революцион анъаналари, совет ҳокимияти даврида экономика ва маданият соҳасида эришган ютуқлари ҳақида ҳикоя қилинади. Бундай китоб «Белорусь» нашриётида ҳам тайёрланяпти.

Грузиядаги «Сапчота Сакартвело» нашриётининг «Ўзбекистон ССР» деган брошюрасида коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришда «оқ олтин» ўлкасининг ҳиссаси ҳақида гап боради.

СССР ташкил топганига 50 йил тўлиши шарафига Молдавиянинг «Картя Молдовеняскэ» нашриёти қардош республикалар ёзувчиларининг асарларини чоп қилаётир. Ўзбекистон халқ шоири, Ленин мукофотининг лауреати Ғафур Ғуломнинг молдаван тилидаги асарлари шеърхонларга туҳфа этилди.

ЎЗБЕКИСТОН МАДҲИЯСИ

«Аврора» нашриёти «Халқлар оиласи санъати» деган кўп серияли совға альбоми тайёрламоқда. Нашр қилинаётган 15 альбомнинг бири Ўзбекистон рассомларининг ижодига бағишланади. Репродукциялар орасида республиканинг таниқли мўйқалам усталари У. Тансиқбоев, А. Абдуллаев, Р. Аҳмедов, М. Саидов ўртоқларнинг асарлари ҳам бор. 20 минг нусха чиқарилаётган альбомлардаги репродукцияларга рус, инглиз ва араб тилларида тушунтириш текстлари ёзилган.

С. КОСТИРКО.

ЖАНГЧИЛАРГА ЁДГОРЛИК

Ватанимиз пойтахти — Москвадан 41 километр нарида — Ленинград шоссесида Москва мудофааси жангларида ҳалок бўлган солдатлар хотирасига мемориал комплекс барпо этиляпти. Унинг лойиҳасини 2-«Моспроект» мутахассислари тузган. Бу мемориал комплекс Улуғ Ватан уруши даврида Совет Армияси мудофаа қилиб турган жойларда ўрнатилади.

Комплекс ўртасида баландлиги 16 метрли Шуҳрат қўрғони тасвирланган. Шуҳрат қўрғонини найзаси қайрилган уч милтиқни эслатувчи 42 метрли ёдгорлик безаб турибди. Ёдгорлик пиллапоясида пойтахт ҳимоячиларининг жасоратини акс эттирувчи учта камон ўқи қад кўтаради. Бу ердаги биродарлар қабристони ҳам мемориал комплексга киради. Гранит плитада Москвани ҳимоя қилишда қатнашган полк ва қисмларнинг номлари ёзилади.

АРХИТЕКТУРА КЎРГАЗМАСИ

СССРнинг 50 йиллигига бағишланган 1970-1971 йиллар совет архитектураси ютуқлари Бутуниттифоқ кўриги якунланди. Москвадаги архитекторлар марказий уйида меъморлик асарлари кўргазмаси очилди. Бу ерда мамлакатимизнинг энг яхши қурилишлари ҳақида ҳикоя қилувчи фотоэтюдлар, фотоэкспозициялар бор.

213 экспозицияда кўп миллатли халқлар ҳаёти ўз ифодасини топган. Кўрикнинг биринчи мукофоти ва биринчи даражали дипломини Москва электрон-техника институти биносини лойиҳалаган мутахассислар олишди. Иккинчи мукофот «Березняки» уй-жой массиви ва Ереванда ги «Раздан» массиви лойиҳачиларига берилди. Учинчи мукофотни Вильнюсдаги «Каролинишкес» уй-жой райони, Олмаотанинг Ленин проспектида уй ҳамда Ленинграддаги панелли уй экспозицияси лойиҳаси муаллифлари олишга муяссар бўлдилар.

Л. ШИМКЕВИЧ.

ДИРЕКТИВА ОБЪЕКТЛАРИ ЙЎҚЛАМАСИ

УЛКАН ЦЕМЕНТ ЗАВОДИ

Энергетиклар ва химиклар шаҳри Навоийнинг янги беш йилликдаги истиқболи янада порлоқ. СССР халқ хўжалигини ривожлантириш тўққизинчи беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIV съезди Директиваларида Навоий шаҳрида йирик цемент заводи барпо этиш белгиланган. 1974 йилда ишга тушадиган заводнинг биринчи навбати йилига 1 миллион 100 минг тонна цемент ишлаб чиқариш қувватига эга бўлади. Беш йиллик охирига келиб завод йилига 2 миллион 200 минг тонна цемент ишлаб чиқаради. Бу — Ўзбекистоннинг юзлаб қурилишларини қимматбаҳо қурилиш материали — цемент билан таъминлаш имконини беради.

Шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитети Директиваларда кўрсатилган бу объектга эътибор билан қараб, катта миқдордаги капитал маблағларни ўз вақтида ўзлаштириш, цемент гиганти қурилишини тезлаштириш учун бутун куч ва имкониятларни сафарбар этмоқдалар. Бу ерда алоҳида қурилиш-монтаж бошқармаси ташкил этилиб, тажрибали кадрлар билан таъминланди.

Шаҳарнинг ғарби-жанубий томонида, тоғ этакларига ёндош ерда цемент гиганти қад кўтара бошлади. Бу тоғлар оҳактошга бой бўлиб, заводда ана шу тошлар хомашё сифатида фойдаланилади.

Қурилиш майдони узоқдан кўзга ташланади. Қудратли кўтарма кранлар тинимсиз ишлаяпти. Монтажчи ва пайвандчилар блокларни пайванд қилишмоқда. Пойдеворлар, устунлар бўй кўрсатиб қолди.

Биз қурилиш-мотаж бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Александр Федорович Россошанский билан суҳбатлашдик. У тажрибали қурувчи. Навоий қурилиш бошқармасида ишлаб ГРЭС ва химия комбинати қурилишларида тажриба орттирган. Уни Бухородаги педагогика институти комплекси қурилишидан бу ерга таклиф этишди.

— Цемент заводининг асосий корпуслари ва цемент омбори котлованларида тупроқ ишлари тугалланди, — деди у биз билан бўлган суҳбатда. — Ошхона ва маиший корпуслар пойдеворига бетон ётқизилиб, монтаж ишлари бошланди. Компрессор, трансформатор подстанциясига пойдевор қўйилди. Заводга олиб келадиган автомобиль йўллари қурилиши тугалланди ва темир йўл изларини ўтказиш учун зарур бўлган тупроқ ишлари бажарилди.

А. Россошанский бизни йиғма темир-бетон блокларни монтаж қилаётган монтажчилар билан таништирди. Уларга ғишт териш ва электр пайвандлаш устаси, ёш йигит Мирзааҳмад Мирзаалиев бошчилик қилаётган экан. У асли қувалик бўлиб, Навоийда ҳунар ўрганибди. Химия комбинати қурилишида оддий ишчиликдан то юқори разрядли қурувчи даражасигача кўтарилибди. Тежамкорлик билан ишлаш, соз ва арзон қуриш мусобақасида пешқадам. Бутун маҳоратини цемент заводи қурилишига сарф этяпти. В. Ушаков, А. Бирюков ўртоқлар бошлиқ монтажчилар бригадалари ҳам завод ишчи-хизматчилари учун қурилаётган шаҳарчада анча иш бажариб қўйдилар. Уй-жой бинолари жадал қад ростлаяпти.

Биз участка бошлиғи А. Қуюнов билан танишдик. У 1958 йилдан бери қурилишда ишларкан. Навоий шаҳрини қуриш давомида Тошкент политехника институтида ўқиб қурувчи-инженер бўлиб етишибди. Химия комбинатининг учинчи навбати эксплуатацияга топширилгач, у ҳам цемент заводи қурилишига келибди. У бошлиқ участка бунёдкорлари заводнинг механика устахоналари, қурилиш материаллари омборини тиклашяпти. Смена ва ойлик қурилиш топшириқларини 1,5 баравар уддалашяпти. Қурилиш бошлангандан буён бир миллион сўмдан зиёд маблағ ўзлаштирилди. Бу, белгиланганидан анча ортиқдир.

Ишни янада жадаллаштириш, объектларни ўз муддатида қуриб фойдаланишга топшириш барча касбдаги қурувчиларнинг эзгу ниятига айланган. Ана шу ният уларни янги зафарлар сари чорлаяпти. Цемент заводи қурилиши майдони билан ёнма-ён жойда яна бир улкан корхонага пойдевор қўйилди. Бу — Навоий электрохимия комбинатидир.

Я. ВАҲОБОВ.
Бухоро область, Навоий шаҳри.

ЁШЛАР ЕТАКЧИЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

Тошкентда шаҳар ва район комсомол комитетлари биринчи секретарларининг Бутуниттифоқ кенгаш-семинари тамом бўлди. Кенгаш қатнашчилари шаҳар ва район комсомол комитетларининг КПСС XXIV съезди қарорларини бажариш соҳасидаги ташкилотчилик ва сиёсий иши тўғрисида ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретари Л. И. Матвеевнинг докладини муҳокама қилдилар. Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Ғафуржонов комсомол ташкилотларининг комсомол ва ёшларда марксча-ленинча дунёқарашни шакллантириш соҳасидаги иши тўғрисида доклад қилди.

Ёшларнинг етакчилари комсомол комитетларининг фаолиятини таҳлил этдилар ва СССР ташкил топган куннинг 50 йиллигига тайёргарлик соҳасидаги иш тажрибасини ўртоқлашдилар.

Кенгаш қатнашчилари республика пойтахти ва Тошкент областидаги саноат корхоналари ва қурилишларида, ижодий ташкилотларда бўлдилар. Кенгашнинг ҳар бир иштирокчиси «Меҳнат ва мудофаага тайёр» янги комплекси нормативлари бўйича жисмоний ва ҳарбий-техникавий тайёргарлик имтиҳонини топширди.

Кенгашнинг якунловчи мажлисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг мудири Г. М. Орлов нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

ЧЎЛЛАРНИНГ ОЗУҚА РЕСУРСЛАРИ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ХИЗМАТИГА

Ўзбекистон территориясида жойлашган чўлларнинг қиёфаси йил сайин ўзгариб бормоқда. Бу ердаги саксовулзор ва бутазорлар катта-катта майдонларни эгаллади. Улар қумни мустаҳкамлашдан ташқари яйловларнинг озуқа ресурсларини ҳам анча кўпайтиради.

Республиканинг кўпгина хўжаликлари чўлларни дарахтзорларга айлантиришда муайян тажриба орттирдилар. «Қарноб», «Нишон», «Қорақум», «Муборак», «Конимех» қоракўлчилик хўжаликлари ва бошқа хўжаликлар саксовул ихота дарахтзорлари барпо этдилар. Самарқанд областидаги «Қизил чорвадор» колхози чўлда тўрт ярим минг гектардан зиёд майдонга, Бухоро областидаги Балиманов номли колхоз минг гектардан зиёд майдонга саксовул экди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 27 апрелда бўлиб ўтган мажлисида мана шулар ҳақида гапирилди. Мажлисда чўлдаги яйлов зонасида саксовулзорларни такрор бунёд этиш ва муҳофаза қилишнинг аҳволи тўғрисидаги масала муҳокама этилди. Шу масалани Ўзбекистон ССР Олий Советининг табиат ва ер бағрини муҳофаза қилиш доимий комиссияси Президиумнинг муҳокамасига киритди. Республика Министрлар Совети Давлат ўрмон хўжалиги комитетининг раиси О. Ҳакимов, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги министри Э. Т. Шайхов, республика совхозлар министри Е. Т. Тасанбоев ахборот бердилар. Олий Совет доимий комиссияси раисининг ўринбосари Т. Г. Зинин бажарилган иш якунлари тўғрисида маълумот берди.

Чўлда дарахтзорлар вужудга келтириш соҳасидаги иш даражаси ортиб бораётган талабларга ҳали мувофиқ эмаслиги мажлисда айтиб ўтилди. Саксовул кўчатларини авайлаб парвариш қилиш масаласи айниқса қаттиқ қўйилди. Бухоро областининг хўжаликларида чорва боқиш нотўғри ташкил этилганлигидан кўчатлар пайҳон қилинмоқда ва синдириб, юлқиб кетилмоқда.

Олий Совет Президиуми Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Давлат ўрмон хўжалиги комитетига, республика Қишлоқ хўжалиги ва Совхозлар министрликларига чўл яйловларида саксовулзорлар яратиш учун бир қанча тадбирларни амалга ошириш мажбуриятини юклади. Республика прокуратурасига, Ўзбекистон ССР Ички ишлар ва Юстиция министрликларига ўрмонларни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунларга риоя этилиши устидан назоратни кучайтириш вазифалари топширилди.

Олий Совет Президиуми ўз мажлисида бошқа бир қанча масалаларни ҳам кўриб чиқди. (ЎзТАГ).

Тилими тил ёрар Хоразм қовунининг довруғи республикамиздан ташқарида ҳам машҳур. Буни яхши билган Гурлан районидаги «Ленинизм» колхозининг бригада бошлиғи М. Юсупов ҳар йили энг яхши қовунларнинг уруғини ажратиб олади ва қовун ишқибозларига юборади. Суратда: ўртоқ М. Юсупов қовун уруғини хилларга ажратмоқда.

К. Отаев фотоси. (ЎзТАГ).

ЛЕКТОРЛАР АНЖУМАНИ

Бутуниттифоқ лекторлар анжумани республика Билим уйида уч кун давом этди. Бу анжуман СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишланиб Ўзбекистонда ўтказилаётган совет адабиёти кунлари билан бир вақтга тўғри келди. Таниқли филолог олимлар, адабиётшунослар ўзларининг докладлари ва ахборотларида ҳозирги замон совет адабиётининг актуал проблемаларини ёритиб бердилар. Совет жамиятининг маънавий ҳаётида, янги кишини тарбиялашда адабиёт ва санъатнинг ролини янада оширишнинг муҳимлиги қайд қилиб ўтилди. Совет адабиёти ва санъатининг муваффақиятларини пропаганда қилишда туркум-туркум лекциялар, илмий сессия ва семинарлар ўтказиш, адабий тўгараклар ташкил этиш, китобхонларнинг конференцияларини ўтказиш ёзувчиларнинг меҳнат коллективларида ижодий ҳисоботларини ташкил этиш каби иш формалари ва методлари маъқулланди.

КПСС Марказий Комитетининг адабий-бадиий танқидчилик тўғрисидаги қарори асосида идеологик курашнинг ҳозирги босқичдаги масалалари СССР Фанлар академиясининг А. М. Горький номидаги жаҳон адабиёти институти директорининг ўринбосари, СССР Педагогика фанлари академиясининг мухбир аъзоси В. Р. Шчербина докладида кенг ёритилди. Профессор Н. Л. Лейзеров семинарда совет адабиётининг партиявийлиги ва ҳалқчиллиги тўғрисида гапирди. Москва ёзувчилар ташкилоти правлениесининг секретари филология фанлари доктори Л. Г. Якименко ўзининг сўзида социалистик реализм назариясининг актуал проблемаларини ёритиб берди.

Адабиётшуносликнинг ҳозирги замон проблемалари, адабиёт назарияси, адабиёт жанрлари, қардош иттифоқдош республикалар кўп миллатли ва кўп тилли адабиётларининг ривожланиши бўйича олимларнинг консультациялари, лекторларга берилган юксак даражадаги методик маслаҳатлар семинар қатнашчиларини ғоят қизиқтирди.

Семинарда СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари В. М. Кожевников сўзга чиқди. Сўнгра семинар қатнашчилари ёзувчилар билан учрашдилар.

(ЎзТАГ).

ЖУРНАЛИСТЛАРНИНГ БУТУНИТТИФОҚ СЕМИНАРИ

Республика, ўлка ва область газеталари репортёр журналистларининг Бутуниттифоқ семинари ўз ишини тугатди.

СССР Журналистлар союзининг правлениеси ташкил этган ушбу семинар қатнашчилари информация назарияси ва практикаси масалаларини муҳокама қилдилар, марказий газеталар, телевидение ва радиоэшиттириш, ТАСС ва АПН информация хизмати практикаси билан танишдилар. (ТАСС).

ХИВА МЕҲМОНЛАРИ УЧУН СОВҒА-САЛОМ

Қадимий Хивага туристлар йил сайин кўпроқ келаётганлиги меҳмонлар учун совға-салом тайёрлашни ҳам жиддий вазифа қилиб қўйди. Шунинг учун ҳам шу йилнинг охиригача ишга туширилиши керак бўлган иккита йирик совға-салом — сувенир фабрикаларидан бирининг асбоб-ускуналари монтаж қилина бошланди. Бу корхона ҳар йили 130 минг дона буюм, чунончи сўзана, белбоғ, дастурхон, ёғоч ва суякдан, мисдан ишланган хилма-хил совға-саломлар ишлаб чиқаради.

(ЎзТАГ).

СССР ОЛИЙ СУДИНИНГ ПЛЕНУМИ

Яқинда А. Ф. Горкин раислигида, СССР Бош прокурори Р. А. Руденко иштироки билан СССР Олий судининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди.

Пленум жиноятчиликка қарши курашда амалга оширилаётган тадбирлар тўғрисидаги масалани муҳокама қилиб, суд процессларининг тарбиявий-таъсирини кучайтириш, судларнинг жамоатчилик билан, меҳнат коллективлари билан алоқаларни кенгайтириш ва мустаҳкамлаш зарурлигига судларнинг эътиборини жалб этди. Бу чора ҳуқуқ-тартибот бузилишининг олдини олишда ижобий натижаларга эришилувини таъминлайдиган зарур шартдир. Пленум давлат ва жамоат мулкини ўғирлаш, исрофгарчилик ва хўжасизлик билан боғлиқ бўлган ишларни, шунингдек балоғатга етмаган болаларнинг ҳамда ижтимоий фойдали меҳнат билан шуғулланмайдиган шахсларнинг безорилиги ва жиноятлари тўғрисидаги ишларни қараб чиқишнинг сифати, маданияти ва огоҳлантириш жиҳатидан аҳамияти муҳим эканлигини таъкидлади.

Пленум судларнинг табиатни муҳофаза қилиш ҳақидаги қонунларни қўлланиш практикаси тўғрисидаги масалани қараб чиқди. Судлар ўз фаолиятида табиий бойликларни қўриқлашга бутун чоралар билан ёрдам беришлари, табиатни қўриқлаш қоидаларини бузганлиги учун жиноий, мулкий ва маъмурий масъулиятни белгиловчи қонунларнинг оғишмай тадбиқ этилишини таъминлашлари керак.

Пленум балиқларни муҳофаза қилувчи, ўрмонларни қўриқловчи ходимларнинг, овчилик инспекциялари ва табиатни қўриқловчи бошқа органлар ходимларининг, шунингдек ана шундай ишлар билан банд бўлган жамоатчи инспекторларнинг соғлиғига ва жонига қасд қилувчи шахсларни жазолаш юзасидан қонунда кўзда тутилган тадбирларни қўлланиш зарур эканлигига судларнинг эътиборини жалб этди. Бундай ходимларга ёки ўзининг ижтимоий бурчини бажарувчи гражданларга уларнинг хизмат ва ижтимоий фаолиятини тўхтатиш мақсадида таҳдид қилганлик учун айбдорлар РСФСР жиноят кодексининг 193-моддасига биноан ва бошқа иттифоқдош республикалар жиноят кодексларининг ана шундай моддаларига биноан жавобгарликка тортиладилар, деб судларга изоҳ берилди.

СССР Олий Судининг пленуми СССР Олий Совети Президиумининг «Шартли суратда озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилиш ва ҳукм қилинган шахсни меҳнатга мажбурий тартибда жалб этиш тўғрисида» 1970 йил 12 июнь Фармони судлар томонидан қандай қўлланилаётганлиги ҳақидаги докладларни тинглади.

Пленум феъл-атвори жамиятдан ажратмай туриб қайтадан тарбиялаш имконини бермайдиган судланувчиларга нисбатан, масалан, спиртли ичимликларни суиистеъмол қиладиган, ижтимоий фойдали меҳнатдан қасддан бўйин тоблайдиган шахсларга нисбатан мазкур Фармонни қўллаш мумкин эмас, деб топди.

СССР Олий Судининг пленуми судларнинг гражданлик ишлари ва жиноий ишлар ҳақидаги қарорлари юзасидан СССР Олий суди раиси ва СССР бош прокурорининг протестларини қараб чиқди.

Тошкент «Компрессор» заводининг серғайрат ишчилари май олди социалистик мусобақасини қизитиб, баракали меҳнат қилмоқдалар. Корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулот, шунингдек, хорижий мамлакатларга ҳам экспорт қилинаётир. Суратда: заводнинг йиғув цехида компрессорлар тайёр ҳолга келтирилмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

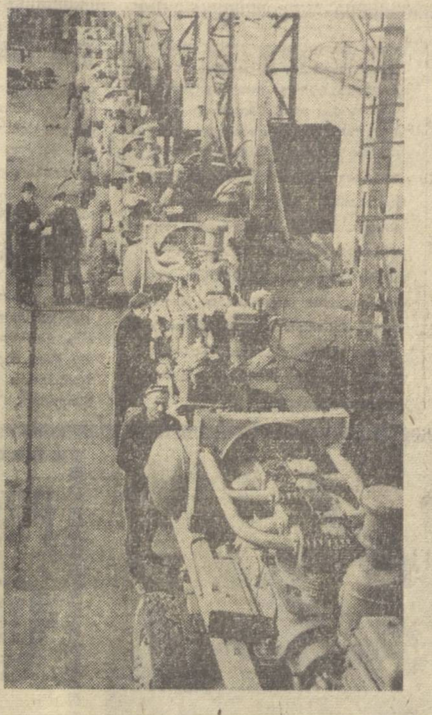

ЙЎЛОВЧИЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

Ўзбекистон аэропортлари хизматидан фойдаланаётган йўловчилар сони 1965 йилдагига қараганда қарийб икки баравар кўпайди. Республикада темир йўл вокзаллари ҳам катта нагрузка билан ишлай бошлади. Ўзбекистон ССР Олий Советининг транспорт, йўл хўжалиги ва алоқа масалалари билан шуғулланувчи доимий комиссиясининг 25 апрелда бўлиб ўтган мажлисида шу ҳақда гапирилди. Комиссия Ўрта Осиё темир йўли бошқармаси ҳамда Ўзбекистон граждан авиацияси бошқармаси раҳбарларининг йўловчиларга хизмат кўрсатиш аҳволи ва хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш чоралари тўғрисида берган ахборотини тинглади.

Темир йўл транспорти ва граждан авиациясининг раҳбарларига йўловчилар тўғрисида ғамхўрлик қилишни оширишга доир тавсиялар берилди.

Янгиликни шарҳлаймиз

ЮТУҚЛАР НАМОЙИШИ

Тошкент халқ хўжалиги институти ўтган 40 йил мобайнида йирик олий ўқув юрти ва илмий марказга айланди. Куни кеча Ўзбекистон ССР Олий ва Ўрта махсус таълим министрлиги биносида СССРнинг 50 йиллигига бағишланган институт ҳаёти ва фаолияти ҳақида ҳикоя қилувчи кўргазма ташкил этилди. Кўргазма материаллари катта қизиқиш уйғотмоқда.

Бу ердаги фотосуратлар, кўргазма материаллари институт коллективи эришган улкан ютуқлардан далолат бериб турибди.

— Хўжалик ишларини планлаштириш, меҳнат тақсимотини илмий асослаш, молия-кредит, пул-кредит муомалалари, кредит-баҳо ва бошқа шу каби проблематик масалалар жамиятимиз тараққиётининг калитидир, — дейди институт ректори, профессор М. Қориев. — Бу масалаларни илмий жиҳатдан аниқ, тўғри ҳал қилмасдан туриб, олға силжиш, улкан ютуқларни қўлга киритиш мумкин эмас. Шунинг учун ҳам институтимиз коллективи халқ хўжалиги учун малакали иқтисодчи кадрлар тайёрлашга катта эътибор бериб келмоқда. Эришган ютуқларимизни кўргазмадаги материаллар ҳикоя қилиб турибди.

Агар 1945 йилда институтда ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда 446 студент ўқиган бўлса, шу кунларда билим даргоҳида 11 минг 336 студент таълим олаётир. Институтнинг йилдан-йилга юксалиб бораётганлигини кўрсатувчи бундай далилларни кўргазмадаги бошқа диаграммаларда ҳам кўриш мумкин.

Кўргазмадаги алоҳида китоб жавонида «Сув хўжалигини молиялаштириш масалалари», «Ирригация ишларини молиялаш, капитал сарфлашнинг самарадорлиги ва иқтисодий масалалари», «Суғориладиган янги ерларни ўзлаштиришнинг иқтисодий проблемалари», «Ўзбекистонда суғориш ишларининг тараққиёти ва унинг истиқболлари» каби олий мактаб профессор-ўқитувчилари томонидан ёзилган йирик асарлар ҳам ўрин олган. Шуни қувонч билан таъкидлаш керакки, мазкур институтда ҳар йили 18-20 фан кандидати ва 2-3 фан доктори етишиб чиқяпти. Бу — ўз навбатида энг муҳим иқтисодий проблемаларнинг муваффақиятли ҳал этилишини, илмий-тадқиқот ишларининг сермазмун ва самарадор бўлишини таъминлаётир.

Кўргазмада ирригацияга капитал сарфлашнинг иқтисодий самарадорлиги лабораторияси томонидан амалга оширилаётган йирик тадқиқот ишлари ҳам ўз ифодасини топган.

Кибернетиканинг халқ хўжалигидаги аҳамияти йилдан-йилга ортиб бораётир. Бу — эътиборга олиниб, 1968 йилда институтда иқтисодий кибернетика факультети, 1970 йилда эса савдо-иқтисод факультети ташкил топди. Кўргазмада «УМ1-М», «УМ3-6», «УМ2-А» каби ўқув-электрон ҳисоблаш машиналари, «ЭЛКА-22», «ВЕГА», «ИСКРА-12» сингари стол устида турадиган электрон-ҳисоблаш машиналаридан баъзи намуналар ҳам намойиш этилган. Ҳозир институтда махсус ўқув-ҳисоблаш маркази ишлаб турибди. У «Минск22» маркали электрон-ҳисоблаш машинаси билан жиҳозланди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев студентларнинг Бутуниттифоқ слётида сўзлаган нутқида шундай деган эди: «Ҳозир олий ўқув юртидаги таълим жараёни студентнинг тадқиқотчиликка яқин мустақил фаолиятига кўпроқ таянмоқда. Студентлар илмий тўгараклар ва семинарларда оммавий равишда қатнашмоқдалар, илмий ишларнинг конкурслари ва кўргазмалари ҳамма жойда расм бўлмоқда. Бу — жуда соз».. Ҳа, халқ хўжалиги институтида ҳам бу соҳада катта ишлар амалга ошириляпти. Буни студентларнинг кўргазмага қўйилган илмий ва конструкторлик ишларидан ҳам кўриш мумкин. Студентларнинг илмий ишлари Тошкент ва Москвада ўтказилган олий ўқув юртлараро конкурсларда бир неча марта мукофотлар билан тақдирланган.

Хуллас кўргазмада бўлган ҳар бир томошабин институт коллективи ва студент-ёшлари қўлга киритаётган ютуқларни кўриб қувонади.

М. МУҲСИМОВ.

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

«МУХБИР»

— журналининг 4-сони босмадан чиқди ва обуначиларга тарқатила бошлади. Журналнинг бу сони «Матбуотнинг жанговар вазифалари» сарлавҳали бош мақола билан очилади.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. М. Машеровнинг «Журналистика ишига — умумхалқ ғамхўрлиги» сарлавҳали мақоласи босилган.

Журналнинг «Матбуот обзори» бўлимида Т. Назировнинг «Район газетаси ва чорвачилик», «Беш йиллик — газета сатрларида» сарлавҳали редакцион мақола, Ўзбекистон Компартияси Наманган область комитетининг инструктори А. Қамбаровнинг «Партия комитети ва газета», тарих фанлари кандидати Қ. Отамирзаевнинг «Саодат» журнали саҳифаларида меҳнаткаш хотин-қизлар фаолияти темасидаги «Кураш ва меҳнат бахти» сарлавҳали мақолаларини ўқиш мумкин.

Булардан ташқари СССР ташкил топган куннинг 50 йиллигига, космонавтика ва журналистикага оид, ишчи ва деҳқон мухбирлар университети, нашриёт ва полиграфия, Ўзбекистон матбуоти тарихи темаларига оид кўпгина қизиқарли материаллар ва фоторепортажлар журнал саҳифасидан ўрин олган.

Шифокор маслаҳати

БАҲОР КЕЛГАНДА...

Баҳор шабадаси кўкракка тегар экан, киши ҳушёр тортади, дили шод бўлиб, чуқур нафас ола бошлайди. Чунки соф ҳаво қалбни мусаффо қилади. Организмда оксидланиш жараёни табиий ривож топади. Ҳужайралар эркин ва дуркин ўсади. Кўклам нафасидан, табиат уйғонишидан баҳра олади одам.

Кўк майсалар кўзга қувват беради. Шаррос ёмғир асабни тинчитади, ҳавони тоза қилади, гулдурос момоқалдироқ юракка жўшқинлик беради, шўх ва ўйноқи қушлар инсонга куч ва қувват ато этади.

Шунинг учун ҳам Ибн Сино каби тиббиёт илмининг ҳакимлари баҳорни шифобахш фасл деб билиб, беморларни табиат кучоғига чорлар эдилар.

Баҳорда одам ўзини бир оз дармонсиз сезади. Бу дармонсизликнинг сабаблари бор. Маълумки, киши 10-15 марта чуқур нафас олса, унинг боши айланиб кетади. Баҳорда эса киши билмас чуқур нафас олинади, натижада нафас динамикаси қисман бузилади. Бу ҳол, бинобарин, организмда ўзига яраша ноқулайлик туғдиради. Бундан ташқари, баҳор ҳавосида турли-туман укфори моддалар бор. Баъзи организмлар укфори моддаларга чидамсиз бўлади. Эски ривоятларга қараганда, отбоқар тасодифан боғу эрамга кириб қолади. Бу хил соф ва укфори ҳавога мосланмаган отбоқар ўрганган шароит ўзгариши биланоқ ўзини ноқулай сезган, ҳатто ҳушидан кетган.

Қишда одам бўш вақтларида чор-ночор уйда ўтиради. Шу билан бирга ҳаракат, қобилияти хийла сусайиб, мушакларни бирданига ва бирата́ла ишга тушириш қийинлашади. Одам табиати қишга ҳам, кўкламга ҳам аста-секин ўрганиб, кўникиб боради. Совуқ об-ҳаво организмнинг танобини тортувчи, ҳаракатга чорловчи табиий омил бўлса, иссиқлик эса юрак фаолиятини сусайтирувчи омиллардан ҳисобланади. Чунки қон-томирлар кенгайиб кетади, ҳаракат сусаяди.

Баҳорда киши ўзини яхши сезиши учун қишдаёқ кўкатларни кўпроқ истеъмол қилиши керак. Шу вақтда шолғом, лавлаги, пиёз, сабзилардан ташқари туршак, баргак, шафтоли қоқи, олча, умуман, қуритилган мевалар истеъмол қилиб туриш лозим. Баҳорда сут, қимиз ва қатиқ сервитамин бўлади.

Бахтга қарши орамизда қишин-ёзин кўкат ва меваларга бефарқ қарайдиган кишилар ҳам йўқ эмас. Шунинг учун ҳам бундай кишилар йил бўйи кучсиз, дармонсиз бўлиб юрадилар. Натижада шифокор бу хил беморларнинг томирига витамин укол қилишга мажбур бўлади.

Отқулоқ, довучча, ялпизлар қўшилган дармон шўрва, кўк сомса ва бошқа таомлар истеъмол қилинса, лоҳаслик унча билинмайди, одамнинг силласи ҳам ҳадеб қурийвермайди. Сервитамин ва сифатли овқатлар баҳорда қўзғалиши мумкин бўлган касалликларнинг олдини олади.

Равоч сўлак ва ошқозон безларидан шира ҳайдайди, овқатни ҳазм қилади, иштаҳа очади. Ялпиз овқатни хушхид қилади, иштаҳага ёрдам беради. Отқулоқ, довуччалар қўшилган «дармон» шўрва, серқатиқ мошхўрда кўнгилни очиб, кишини қушдай енгил қилади. Гул япроқларидан гулқанд тайёрлаш фасли келди. Гулқанд ўзининг таъсири билан томирга юбориладиган глюкозанинг ўрнини босади. Ҳозир гул чангларининг одам саломатлиги учун ниҳоятда фойдали эканлиги маълум. Гул ва дарахтлар гуллагачда ўртасида ҳосил бўлмиш чанг аминокислоталар, витаминлар, микроэлементларнинг манбаи бўлиб, ҳужайра, тўқима, умуман, организмнинг тириклиги учун қони даводир.

Эндиликда гул чангидан ошқозон-ичак касалликларида, турли колитларда (қабзиятли ёки қабзиятсиз), қон камлигида, дармонсизликда, қариш жараёнини тўхтатиш, яъни тетик кексаликни тиклашда кенг фойдаланиляпти. Аммо гул чангини қандай йиғиб олиш ва қандай истеъмол қилиш ҳақида ҳануз бирор чора-тадбир ишлаб чиқилмаган.

Гул чанги асалда бўлади. Академик Н. Цициннинг маълумотига кўра, асаларичилар гул чанги аралашган асал ейишгани учун ҳам узоқ умр кўрадилар. Гулқанд тайёрлашда ҳам гул чангидан қанча кўп қўшилса, шунча яхши. Гул чангини йиғиш учун гул ёки гуллаган дарахтнинг тагига чодир ёзиб қўйиш керак.

Доно халқимиз баҳорда жисмоний бўшашмаслик тадбирларини азалдан кўриб қўйган. Баҳорда илдиз қувват олган бўлса, қувватни иликка қайтармоқ керак. Сумалак айни шу мақсад учун мўлжалланган кони ҳикмат таомдир.

Арик қазиш ва тозалаш, ҳавзалар қуриш, дарахт кўчатлари экиш, уларни ҳимоя ва парвариш қилиш шифобахш баҳорга кўмаклашиш демакдир. «Табиат мўъжизаларидан баҳраманд бўлиш учун инсон соғлом, кучли ва ақлли бўлиши керак», деган эди И. П. Павлов.

З. ЭГАМБЕРДИЕВ,
медицина фанлари кандидати.

БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 27 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ҲАЛОКАТ ГИРДОБИДА...

Фридрих Паулюс герман бош штабининг энг кўзга кўринган офицерларидан бири ҳисобланарди. У 1910 йилда Кайзер армиясига кўнгилли бўлиб қўшилди. Офицерлар тайёрлаш мактабини тамомлагач, бош штаб академиясига ўқишга кирди. Ҳарбий тактика ва стратегияни пухта ўрганди. 6-армия штабининг бошлиғи сифатида Польша ва Францияга қарши юришда қатнашди. Тез орада бутун герман армияси бўйлаб танилди.

Гитлер ҳокимият тепасига келгач, Паулюсга ихлос қўйиб қолди: 1940 йили қуриқликдаги армия бош штабининг обер-квартирмейстери қилиб тайинлади. Ўша кезларда нацистлар бошлиқлари ва вермахт қўмондонлиги Совет Иттифоқига қўққисдан бостириб кириш тўғрисида яширин равишда план тузишаётган эди. Штаб бошлиғи Гальдер СССРга қарши кураш планини ишлаб чиқишни давом эттиришни Паулюсга топширади. Фридрих Паулюс «Барбарос плани»ни ишлаб чиқишни ниҳоясига етказиб, шу план бўйича икки марта ҳарбий машқ-машғулот ўтказди. Герман бош штабининг казо-казо офицерлари иштирок этган бу «ҳарбий ўқув»нинг «қудрати» Берлин яқинидаги Цоссен районида — қуриқликдаги армия кучлари штабида синаб кўрилади. Паулюс «Барбарос плани» бўйича қилинадиган ишларни кейинчалик полковник Хойзингерга топширади.

Гитлерчилар Ватанимизга хиёнаткорона бостириб киргач, «Барбарос плани»ни «яшин тезлигида» амалга оширмоқ учун кўп чираниб кўришди. 1941 йил декабрида Москва остоналарида қақшатқич зарбага учраганига ва 1942 йилда кўпгина фронтларда ҳалокатга мубтало бўлишига қарамай, фашистлар Кавказга интилишди, Волга бўйларига чиқиб олишга уриниб кўришди, Ленинградга ёриб кирмоқчи, Москвани ўраб олиб, қўлга киритмоқчи бўлишди. Бутун мамлакатимиз оёққа турди ўшанда.

1942 йилнинг бошларида ашаддий гитлерчи, фельдмаршал фон Рейхенау ўлди. Унинг ўрнига Паулюс 6-армия қўмондони қилиб тайинланди. Сараланган, тиш-тирноғигача қуролланган бу армия Сталинградга ҳамла қилишга тайёрланган эди. Гитлернинг шахсан ўзи Паулюсга буйруқ берди:

— Ҳар қандай қилиб бўлса ҳам Сталинградни босиб оласиз, Волга дарёсини рус қўшинларидан кесиб қўясиз. Уларни бир-бирлари билан алоқа боғлашдан мутлақо маҳрум этасиз!

Адольф Гитлер янги қўмондонга ишонган эди.

Паулюс 6-армияни қабул қилиб олгач, кўп уринди, фюрер ва нацистлар қўмондонлиги томонидан берилган топшириқни бажо келтириш учун катта куч сарфлади. Лекин, Совет армиясининг жасорати, сабот-матонати олдида у ожиз эди. Нацистларнинг уруш стратегияси мўртлашиб қолган устунни эслатаётгандек бўлабошлади унга. Бу стратегик планни ишлаб чиқишда ўзи ҳам иштирок этган бўлса-да, Сталинград остоналаридаги жангу-жадални кўриб, Паулюсдаги умид учқунлари сўнаётганга ўхшарди. Бироқ, Паулюс Гитлерга бўлган ишончини негадир йўқотмаган эди.

Шундай шиддатли жангларда ҳам Паулюс Гитлерга ишонди... [illegible]

фон Витерсхейм Паулюс ҳузурига келиб:

— Сталинграддаги позицияларимизни ушлаб туриш имконияти йўқ, зудлик билан чекиниш керак! — деди.

Паулюс тоқат қилиб туролмади. Бош қўмондонга сим қоқиб, генерал фон Витерсхеймни вазифасидан бўшатиб, Берлинга чақириб олишларини таклиф этди.

Паулюснинг таклифи бажо келтирилди.

1942 йил, 19 ноябрь... Паға-паға булутлар орасидан юз кўрсатаётган қуёш нурлари азим Волга тўлқинларида ўйнамоқчи бўлади, Сталинградга жилмайиб боқади. Ҳа етти замин чароғи — офтоб ҳам кулиб турибди бугун. Демак бизникилар мўъжиза кўрсатишса керак.

Шундай бўлди ҳам. Тўплар тилга кирди қулоч етмас снарядлар шовқин солиб кўкка учди, ерга инқиллаб тушиб портлар, еру-кўкни ларзага келтирарди. 6-армия ишғол қилиб турган позицияларнинг дабдаласи чиқа бошлади, гитлерчилар қий-чув бўлиб қолишди. Душманнинг 300 мингдан ортиқ солдат ва офицерлари, генераллари қуршаб олинди.

Паулюс Гитлерга, Кейтелга, Гальдерга бир неча бор ахборот бериб, позицияларни ушлаб туришнинг сира иложи йўқ, деди.

У гапнинг тўғрисини айтди. Чунки, совет қўшинлари немисларни исканжага олиб, тўрт томондан қисиб боришарди. Неча марта таслим бўлишни таклиф этишди бизникилар. Лекин, немис-фашист армияси 51-корпусининг қўмондони генерал фон Зейдлиц қуршовдан чиқиш мақсадида бир неча бор уриниб кўрди ва бу ҳақда Гитлерга ваъда берди. Зейдлицнинг хом хаёллигига учган Гитлер сал бўлмаса уни Паулюснинг ўрнига 6-армияга қўмондон қилиб тайинламоқчи ҳам бўлди.

Генерал фон Зейдлиц қўшинларга ўзича буйруқ бераверади, қуршовдан қутилиш учун ўз билганича мустақил ҳаракат қилишга киришди. Паулюс эса Зейдлицнинг бу хатти-ҳаракатидан қаноат ҳосил қилгандек ҳис этарди ўзини. Шунинг учун ҳам Зейдлицнинг фаолиятига қарши эҳтиёткорлик чорасини кўрмайди. 6-армия штабининг бошлиғи генерал Шмидтнинг Зейдлицни қўмондонликдан олиб ташлаш тўғрисидаги таклифини рад этди, уни Берлинга жўнатмайди, ишини ҳарбий трибуналга оширмайди.

Бу орада Адольф Гитлердан буйруқ келди:

—Рус қўшинлари орқага суриб ташлансин!

Паулюс узоқ ўйланиб қолди. Унинг адъютанти полковник Адамнинг эсдаликларида қайд қилинишича, Паулюс буйруқни сўзсиз бажаришга қарор берди, эгалланган позицияларни маҳкам ушлаб туриш зарурлигини ҳаммага уқдирди. Жанглар қизиб кетди. Немисларнинг талафоти кўпаяверди, бизникилар эса душманни қадамба-қадам қисиб келишарди, агар таслим бўлишса, ўт очишни тўхтатишга ваъда беришган эди.

Фридрих Паулюс Гитлернинг хоҳишини, буйруғини бажо келтирмоқчи бўлиб, ўт очишни тўхтатиш тўғрисида қўшинларига буйруқ беришга журъат этмади. Совет қўшинлари бўлса қарич-ма-қарич босиб боравердилар. Очлик, яланғочлик, ўқ-дори ва қуролларнинг етишмаслиги немисларнинг сараланган 6-армияси солдат-офицерларининг тинкасини қуритди. Фашистлар ҳатто ҳаром ўлган йилқиларнинг гўштини хомлигича ейишга мажбур бўлишди. Айниқса, ярадорларнинг аҳволи танг эди. Гитлерчилар орасида терлама касаллиги авж олди.

Буларнинг ҳаммаси 6-армия қўмондони Паулюсга жуда яхши маълум эди. У вазиятнинг оғирлигини, позицияларни ушлаб туриш мутлақо мумкин эмаслигини яхши биларди. Аммо, Гитлернинг буйруғига қарши иш тутишга журъат этолмасди.

Вермахтнинг обрўсини сақлаб қолиш ниятида Гитлер қуршовдагилардан охирги ўқ, сўнгги солдат қолгунча жанг қилишни талаб этади. 6-армия қўмондони ўлса ўлади-ю, қаҳрамонларча ҳалок бўлади-ю, лекин руслар қўлига тушмайди, деган қатъий қарорга келиб, Гитлер 1943 йил 30 январда Фридрих Паулюсга фельдмаршал унвонини беради.

Ярим кечада фюрер чўчиб тушади. Уни қандайдир ваҳима босади, баданига совуқ тер югуради, қалтирайди, шубҳаланади:

— Мабодо Паулюс «қаҳрамонларча» ҳалок бўлмаса-чи?! Русларга асир тушиб кетса-чи?!..

Адольф Гитлернинг бақироқ овози тун сукунатини бузди:

— Буйруқ бекор қилинсин! Паулюсга фельдмаршал унвони берилганлиги тўғрисидаги буйруқ қайтарилсин!

Бироқ фюрер кечиккан эди. Фридрих Паулюсга фельдмаршал унвони бериш ҳақида Гитлер имзо чеккан буйруқ 6-армиянинг қуршовдаги қўшинларига радио орқали ўқиб эшиттирилганди. Бундан ташқари, буйруқ Берлин радиосидан эълон қилиниб, матбуот учун ҳам берилган эди.

Шундай қилиб, Фридрих Паулюс фельдмаршал бўлиб қолган эди.

Берлиндан тунда радиограмма келди. 6-армия штабининг бошлиғи, генерал Шмидт радиограммага кўз югуртирди-да, бироз ўйланиб қолди.

— Паулюсга билдирсамми ёки билдирмаганим маъқулми-а? — ўзига-ўзи савол берди у.

Радиограммада Фридрих Паулюсга фельдмаршал унвони берилганлиги хабар қилинганди. Бу, Шмидтга алам қилди. Эрталабгача Паулюсга айтмади. Балки, «қўмондон ўзини-ўзи отиб ташлар, агар шундай қилса, Сталинграддаги ҳалокат балки унинг бўйнига юкланар», деб умид боғлаган эди Шмидт.

Шмидтнинг ўзи «асир тушмайман, мабодо танг келадиган бўлса, ўзим-ни ўзим отиб ташлайман», деб жар солди. Лекин яширин иш кўрди. Штаб таржимони барон фон Нейдгардтни чақириб:

— Ҳеч кимга билдирмасдан рус жангчиларини подвалга — армия штабига бошлаб келасан. Омонликча асир тушганимиз маъқул! — деди.

...Генерал Шмидт 1943 йил 31 январь куни эрта тонгда Паулюсни уйғотади. Совуққина кўришишади.

— Табриклайман! — дейди штаб бошлиғи тиржайиб.

— Нима билан? — сўрайди қўмондон ҳайратомуз.

— Фюрер жанобларининг буйруғига асосан сизга фельдмаршал унвони берилибди. Мана, радиограмма...

Шмидт радиограммани Паулюсга тутқазади. Қўмондоннинг фиғони фалакка кўтарилади, кўзлари бежо бўлиб кетади ва қўлини шоп қилиб, ўқталади:

— Барибир Гитлер ўйлаганича бўлмайди. У мени ўзини-ўзи отиб ташлайди-ю, лекин, асир тушмайди, деб ўйлаб, шунга даъват этмоқчидир. Йўқ, мен Гитлерга бунақа қониқиш ҳадя этмайман!

Полковник Адам қўмондон Паулюснинг ҳужжатига фельдмаршал деб ёзиб қўйди ва штаб муҳрини босди. Шу маҳал генерал Шмидтнинг «Эшик орқасидан руслар кўриняпти», деган бўғиқ овози эшитилди. Адъютант Паулюснинг фельдмаршаллик гувоҳномасини ловуллаб ёниб турган оловга ирғитди. Гувоҳнома билан бирга унинг ғалаба ҳақидаги умидлари ҳам ёниб, кул бўлиб кетди. Бу вақтда гитлерчилар ҳалокат гирдобида, ўлим исканжасида турар эди.

Фельдмаршал Паулюс ўз генераллари ва мингларча солдат ҳамда офицерлари билан бирга асир олинди...

Немисларнинг сараланган 6-армияси совет солдати, совет қуроли олдида бўйин эгиб, тиз чўкди, таслим бўлди.

Самад ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

АХБОРОТ

МАДАНИЯТ ХАБАРЛАРИ

РАҚҚОСА ҲАҚИДА ФИЛЬМ

Таниқли санъаткор, моҳир раққоса Мукаррама Турғунбоевага бағишланган фильм суратга олинмоқда. «Санъатга бағишланган ҳаёт» номли бу ҳужжатли лента Ўзбекистон илмий-оммабоп ва хроникал-ҳужжатли фильмлар студиясида яратилаётир.

— Бу картинада, — дейди фильм режиссёри, СССР Давлат мукофоти лауреати Малик Қаюмов, — севимли раққосамиз, «Баҳор» халқ рақс ансамблининг бадиий раҳбари Мукаррама Турғунбоеванинг ҳаёти ва ижодий йўли ҳақида ҳикоя қилинади. Фильмда «Баҳор»нинг чет элга сафарлари вақтида суратга олинган ленталардан ҳам фойдаланиш кўзда тутилган.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

НАВБАТДАГИ МАШҒУЛОТ

Ўзбекистон пойтахт областининг идеология ходимлари университетининг навбатдаги машғулоти ўтказилди. Тингловчилар бу сафар «Тўққизинчи беш йилликда халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» ҳамда «КПСС XXIV съезди совет жамиятининг сиёсий-иқтисодий ривожланиши ҳақида» қаби мавзуларда суҳбатлар эшитишди. Лекцияларни иқтисод фанлари кандидати Ф. Муқминов билан тарих фанлари кандидати Г. Шистер ўқиди. Университет тингловчилари ўзаро тажриба алмашдилар.

К. ҚАМБАРОВА.

ЧОРВАДОРЛАР МЕҲМОНИ

Қарши район маданият уйи ҳаваскорлари колхоз ва совхозларда тез-тез бўлиб туришади. Ҳаваскорлар баҳорнинг дастлабки ойида «Ленинизм», «Москва», «Коммунизм», Энгельс номли колхозлар ҳамда «Нишон» ва «Қарши» совхозлари чорвадорларининг меҳмони бўлишди. Ҳаваскорлардан В. Азизова, Н. Ҳамдамов, А. Убайдуллаев, П. Едгоров ва П. Толиповалар ижро этган жозибали куй ва қўшиқлар кўпчиликни мамнун этди.

С. НАБИЕВ,
В. ЮСУПОВ.

* * *

Редакциямизга Бухоро областидан Р. АЛҲАМАЕВ, О. ЗАРИПОВ, Ш. НУЪМОНОВ, Сирдарё областидан Э. РУЗИБОЕВ, А. НОРЖИГИТОВ, тошкентлик Ҳ. УСМОНОВ, С. АҲМЕДОВ, Э. ИСМАТУЛЛАЕВ, С. РАҲИМОВ, янгийўллик Т. БОЗОРБОЕВ, қаршилик М. ХОЛМУРОДОВ, Душанбадан У. БЕКМУРОДОВ, хоразмлик Б. ОТАЖОНОВ, солдат Р. БОТИРОВ, Фарғона областидан М. АҲМЕДОВ, З. КАМОЛОВ, Ғ. МАҲМУДОВ, Р. ТУХТАСИНОВ, И. ТУРҒУНОВ, О. САФОХОНОВ, Самарқанд областидан А. МАНСУРОВ, Ҳ. БОЗОРОВ, Андижон областидан М. УТАНОВ, Ҳ. БУТАЕВ, И. ИБРОҲИМОВ, Ғ. ПАРПИЕВ, Б. ЗОКИРЖОНОВ ўртоқлар ҳам қизиқарли хабарлар йўллашган.

Фотолавҳалар

Май байрами шарафига муносиб армуғон ҳозирлаш саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотлари ишчиларининг шу кунги юксак шиори айланган. Суратларда: (чапдан) 1. Тошкентдаги «Совғалар» фабрикасининг қўли гул рассоми Абдулла Шукуров; 2. Чирчиқдаги «Промтехмонтаж» бошқармасининг илғор монтажчиси Анатолий Бушевалов ўртоқлар. Улар смена топшириқларини ҳамиша ошириб адо этишаётир.

Т. Каримов, Х. Жўраев ва В. Тюргашкин фотолари.

СПОРТ ХАБАРЛАР

ҚИЛИЧБОЗНИНГ ОЛТИН МЕДАЛИ

Тошкентлик студент Собир Рўзиев Мадриддан олтин медаль билан қайтиб келганда, дўстлари уни ёшлар ўртасида қиличбозлик бўйича жаҳон чемпионатидаги катта ғалабаси билан қизғин табриклашганди. Ўзбекистоннинг ёш қиличбози Собир спортнинг бу туридаги ўз маҳоратини яна бир бор такрорлади.

Қозон шаҳрида «Буревестник» кўнгилли спорт жамияти марказий совети биринчилиги мусобақаларида республикамиз вакили тенгдошларига ибрат кўрсатди. Қиличбозлар мусобақаси қатнашчилари кучли спортчилардан иборат бўлса-да, улар орасида Собир Рўзиевга бас келадигани топилмади. Энди у мамлакат студентлари ўртасида қиличбозлик мусобақасининг ғолибидир.

ЎҚУВЧИ—ЧЕМПИОН

Бадиий гимнастика бўйича республика чемпионати мусобақаларида 106 спортчи иштирок қилди. Кейинги вақтларда спортнинг мазкур тури республикада кенг оммалашаётгани қувончли. Бу мусобақаларда Тошкент, Фарғона, Андижон, Бухоро, Сурхондарё областлари ва Тошкент шаҳри командалари қатнашди. Чемпионатда, шунингдек, конкурсдан ташқари Куйбишев ва Тюмень бадиий гимнастикачилари ҳам куч синашдилар.

Учрашувлар давомида Тошкент шаҳридаги 94-ўрта мактаб 9-синф ўқувчиси Ирина Коршунова республиканинг абсолют чемпиони бўлди. Команда ҳисобида республика ўсмирлар спорт маҳорати мактабининг коллективи ғолиб келди. Чемпионат мусобақалари давомида республика терма командаси тузилди. Команда яқин вақтлар ичида мамлакат биринчилиги учрашувларида ҳам қатнашади.

УЧИНЧИ ЎРИНДА

Тошкентда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети мукофоти учун теннисчилар мусобақалари ўтказилди. «Динамо» стадионида бўлган ана шу мусобақаларда республикамиз терма командаси аъзолари совринни қўлдан чиқармасликка ҳаракат қилдилар. Бу борада дастлабки қадамлар ҳам қўйилди. Лекин Ўзбекистон теннисчилари ярим финал учрашуви ўйинларида Латвия командасидан енгилдилар. Натижада Ўзбекистон теннисчилари коллективи Латвия, Эстония командаларидан кейин учинчи ўринни олдилар.

БЕШ ҒОЛИБНИНГ БИРИ

Болгария Халқ Республикасининг пойтахти София шаҳридаги боксчилар халқаро анъанавий турнирида совет спортчиларидан олти киши қатнашди. Улардан беш нафари финалга чиқиш завқини сурди. Донецклик В. Засипко, пермлик В. Соломин, москвалик Г. Доброхотов, минсклик А. Березюк билан бир қаторда самарқандлик Николай Анфимов ҳам финалга чиқди. Ана шу беш ғолиб боксчи ўз вазн тоифалари бўйича пешқадам бўлдилар.

КИШИНЕВДАН ХУШХАБАР

Кишинев шаҳрида классик кураш бўйича ўтказилган СССР чемпионатида Ўзбекистон спорти қадрини кўтарувчи яна бир қувончли воқеа рўй берди. Мамлакат кўнгилли спорт жамиятлари ва муассасалари биринчилиги учун ўтказилган шахсий-команда мусобақалари ёшларимиз маҳоратига катта синов бўлди. Чемпионат мусобақаларида Тошкент Давлат университетининг студенти Бахтиёр Омеров шуҳрат қозонди. У ўз курсдошлари ҳузурига чемпион бўлиб қайтиб келди.

А. РАСУЛОВ.

Турли мамлакатларда

ФАНОЛЕ— ДЎСТЛИК РАМЗИ

МОГАДИШО, 26 апрель. ТАСС мухбири А. Рачков хабар беради:

Қуйи Жуба вилоятидаги Желиб районининг ҳарбий комиссари Майор Иброҳим Абдинур ТАСС мухбири билан суҳбатда бундай деди: «Меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлик куни 1 Майни бу йил биз улуғ совет халқи билан мустаҳкамланиб бораётган дўстлик белгиси остида байрам қиламиз». Совет Иттифоқи, деди у, пролетар бирдамлиги принципига асосланиб, сомалиликларнинг ўзлари танлаб олган социалистик ривожланиш йўлидан боришларига катта мадад бериб турибди. 1971 йилнинг ноябрида Москвада имзоланган битимларга мувофиқ бизнинг районимиздаги Жуба дарёсида тўғон, гидроэлектр станция ва суғориш системаси қурилади. Бу районда унумдор ерлар кўп бўлса ҳам, лекин бу ерлар шу вақтгача деярли суғорилмас эди. Янги ер майдонларини ўзлаштириш қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга жуда катта йўл очиб беради. Электр энергия янги саноат корхоналарига жон киритади. Аҳолининг турмуш даражаси ҳам анча кўтарилади.

Фаноле гидроузелининг қурилиши районимиз ҳаётини бутунлай ўзгартириб юборади, деди Иброҳим Абдинур. Бу ерда янги уй-жойлар, корхоналар ва кинотеатрлар қурилади. Бу лойиҳа фақат бизнинг вилоятимиз учун эмас, шу билан бирга бутун республика экономикаси учун ҳам катта аҳамиятга эга, шу сабабли Фаноле биз учун совет халқи билан дўстлик рамзи бўлиб қолди. Мана шу дўстлик рамзи остида биз ҳозир меҳнаткашларнинг халқаро куни Биринчи Майни байрам қилишга ҳозирланмоқдамиз.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ. Озодлик халқ қуролли кучларининг жангчилари Америка-Сайгон қўшинлари орасида варақалар тарқатиб, душман солдатлари ичида актив ташвиқот олиб бормоқдалар. Суратда: миномётчилар махсус капсулага варақалар жойлаб, душман томонига отмоқдалар.

ВИА—ТАСС фотоси.

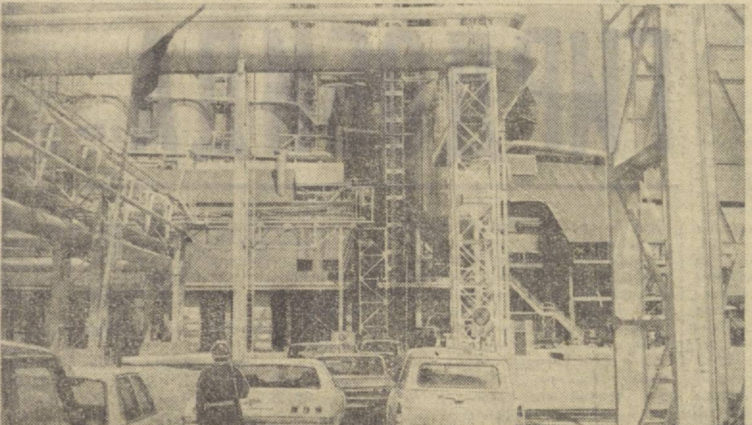

ЭРОН. Совет Иттифоқининг ёрдами билан қурилган Исфахондаги металлургия заводи ҳар икки мамлакат ҳамкорлигининг ёрқин намунасидир. Бундан 4 йил муқаддам Эрон металлургиясининг тўнғичи бўлган ана шу корхонанинг биринчи ғишти қўйилган эди. 1971 йилнинг охирига келиб завод кокс ва чўян берди. Бу йил эса ундан пўлат ва прокат олиш мўлжалланмоқда. Суратда: Исфахон металлургия заводининг биринчи домнаси.

В. Полонский фотоси, (ТАСС).

МАДАНИЙ ҲАМКОРЛИК ТЎҒРИСИДА БИТИМ ИМЗОЛАНДИ

ПАТНА. (ТАСС). Бу ерда Совет — Ҳиндистон маданий алоқаларни ривожлантириш жамияти билан Ҳиндистон — Совет маданий алоқалар жамияти ўртасида маданий ҳамкорлик тўғрисида битим имзоланди. Битимни Ҳиндистон томонидан Ҳиндистон — Совет маданий алоқаларни ривожлантириш жамиятининг раиси К. П. Ш. Менон, совет томонидан чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи совет жамиятлари союзи президиумининг раиси Н. В. Попова имзоладилар.

Битимда, жумладан, студентлар, ёшлар делегацияларини ва бошқа делегацияларни бир-бирига юбориш кўзда тутилган.

Жамиятнинг бош секретари Литто Гхошнинг айтишича, шу битимга биноан Ҳиндистон ёшлари ва студентларининг делегацияси яқин вақт ичида Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасига боради.

БИРИНЧИ МАЙГА СОВҒА

БЕЛГРАД. 26 апрель. (ТАСС). Югославиянинг Крагуевацдаги энг катта «Црвена застава» авто заводининг кўп минг кишилик коллективи бугун ғоят хурсанд. Саҳни 110 минг квадрат метрли янги цех ишга туширилди. Бу цехда 8 мингга яқин киши ишлайди. Қурувчилар ва монтажчилар ўзларининг меҳнатдаги бу ютуқларини яқинлашиб келаётган 1 Май байрамига бағишладилар. Энг яхши қурувчи ва монтажчиларидан 77 кишига орден ва медаллар топширилди.

Қурилиб бўлган қувватлар тўла равишда ўзлаштирилиб бўлганидан кейин «Црвена застава» заводи ҳар йил 20 минг ёки бултургига қараганда икки ярим баравар кўп автомобиль ишлаб чиқарадиган бўлади. Бу завод конвейери ҳар кун «Застава — 101» маркали 40 та енгил автомобиль тайёрлаб чиқараверади. Бу автомобиль завод конструкторлари ишлаб чиққан энг янги моделдир.

ПОЛЯК МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ МУҲИМ ВАЗИФАЛАРИ

ВАРШАВА, 26 апрель. (ТАСС). Мамлакат партия активларининг йиғилишлари бошланиб кетди. Бу йиғилишларда 1975 йилга қадар Польшани ижтимоий — иқтисодий ривожлантириш тўғрисидаги бош топшириқларни бажариш йўллари муҳокама қилинмоқда. Польша Бирлашган ишчи партиясининг VI съезди мамлакат меҳнатчилари олдига ушбу беш йилликда қўйган масъулиятли вазифалар саноатда, қурилишда ва транспортда меҳнат унумдорлигини анча оширишни талаб қилади.

ХОТИН-ҚИЗ МЕҲНАТКАШЛАР ПРОБЛЕМАЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН КОНФЕРЕНЦИЯ

ПРАГА, 26 апрель. (ТАСС). Бу ерда меҳнаткаш хотин-қизлар проблемаларига бағишланган жаҳон касаба союз конференцияси ўз ишини бошлади. Конференцияда дунёнинг 70 дан ортиқ мамлакатидан келган 200 аёл қатнашмоқда. Жаҳон касаба союзлари федерациясининг ташаббусига биноан чақирилган бу конференциядаги совет делегациясига ВЦСПС секретари А. П. Бирюкова бошчилик қилмоқда.

Конференцияни жаҳон касаба союзлари федерациясининг бош секретари Пьер Жансус очди. Ҳамма қитъалардаги 70 дан ортиқ мамлакатдан келиб конференцияга тўпланган аёллар миллион-миллион меҳнаткаш хотин-қизларни қизиқтирувчи актуал масалаларни муҳокама қилади.

Чехословакия касаба союзлари марказий советининг раиси К. Гофман ўзининг табрик нутқида дунёдаги ҳамма меҳнаткашларнинг учдан бир қисмидан кўпроғи хотин-қизлар эканлигини, жаҳон касаба союзлари федерациясига аъзо бўлган ташкилотларда уларнинг ҳиссаси бундан ҳам кўп эканлигини таъкидлади. Шунинг учун ҳам уларга ҳамма иқтисодий социал ва сиёсий ҳуқуқлар тўла-тўкис бериб қўйилиши лозим.

Беш юз миллион меҳнаткаш хотин-қизлар, деди К. Гофман, халқаро касаба союз ҳаракатининг меҳнаткаш хотин-қизлар ва бутун ишчилар синфи ҳуқуқларининг ғалабаси йўлидаги курашида жуда катта ижтимоий куч бўлиб турибди.

«Меҳнаткаш хотин-қизларнинг турмуш ва меҳнат шароитларини яхшилаш, уларнинг ишлаб чиқариш ва жамиятдаги янги ҳуқуқлари учун курашда халқаро касаба союз ҳаракатининг ҳозирги вазифалари» тўғрисида Чехословакия революцион касаба союз ҳаракати марказий советининг секретари, Жаҳон касаба союзлари федерациясининг меҳнаткаш хотин-қизлар проблемалари билан шуғулланувчи иш группаси раиси М. Кабргелова доклад қилди.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● ЛОНДОН. Англия оккупациячи қўшинларининг Ирландия Коммунистик партияси активларига нисбатан қилаётган ўзбошимчалик ҳаракатларига қарши партия кескин норозилик билдирди. Ирландия Коммунистик партияси Британия парашютчилари Коммунистик партиянинг Шимолий Ирландияда ошкора нашр этаётган «Юнити» газетасини тарқатувчиларга бир неча марта ҳужум қилганлигига қарши норозилик билдириб, Ольстердаги инглиз қўшинларининг қўмондони генерал Тьюога ва Англиянинг Шимолий Ирландия ишлари билан шуғулланувчи министри Уайтлоуга мактуб йўллади. Яқиндагина, дейилади мактубда, инглиз патрули Белфаст марказида газета тарқатаётган Компартия активига ҳужум қилди. Солдатлар шу коммунист қўлидаги газеталарни йиртиб ташлаб, унинг ўзини қаттиқ калтакладилар.

● КОНАКРИ. Ҳозирги вақтда Гвинея республикасининг пойтахтида ўтказилаётган Гвинея Демократик партияси IX съездининг делегатлари президент Секу Туреии бир овоздан яна партиянинг бош секретари қилиб сайладилар.

● ЛОНДОН. Консерваторлар ҳукумати ҳокимият тепасида турганидан бери ўтган салкам икки йил ичида инглиз фунт стерлингининг харид қобилияти 11,5 процент камайди. Буни молия давлат министри Жон Нотт парламентнинг умум палатасида сўзлаган нутқида эътироф қилди.

● БЕРЛИН. Моллар сифатини текшириш ва ўлчов ишлари билан шуғулланувчи немис бошқармасининг раиси Г. Лилье айтдики, Германия Демократик Республикаси саноати аъло сифатли деб белги қўйилган моллар ишлаб чиқаришни шу йилнинг биринчи кварталида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 1,2 миллиард марка миқдорида кўпайтирди. У кенг истеъмол моллари ишлаб чиқаришни, жумладан телевизорлар ва кир ювиш машиналари ишлаб чиқаришни ривожлантиришда эришилган муваффақиятларни айтиб ўтди. (ТАСС).

БУНДЕСТАГ КОМИССИЯСИНИНГ ҚАРОРИ

БОНН, 25 апрель. (ТАСС). Бундестагнинг ташқи ишлар комиссияси ГФР-нинг Совет Иттифоқи ва Польша билан тузган Шартномаларини ратификация қилиш тўғрисидаги қонун лойиҳаларини бугун муҳокама этиб бўлди. Комиссия бу Шартномаларини ратификация қилишни бундестагга тавсия этишга қарор қилди. Ҳукумат коалициясидаги партиялар—Германия Социал демократик партияси ва эркин демократик партия вакиллари шу қарорни ёқлаб, христиан демократик союз—христиан социал союз оппозицион партиясидан комиссияга аъзо бўлган депутатлар эса қарши овоз бердилар.

Бундестаг комиссиясининг мажлисида ГФР ташқи ишлар министри В. Шеель нутқ сўзлаб, Москва ва Варшава Шартномалари хусусида Федерал ҳукуматнинг нуқтаи назарини баён қилиб берди ва комиссия аъзоларининг саволларига жавоб қайтарди.

Бундестагнинг ҳуқуқ комиссияси ҳар иккала қонун лойиҳасини бундан аввал — 14 апрелда маъқуллаган эди. Шундай қилиб бу ҳужжатларни бундестагнинг парламент комиссияларида муҳокама қилиш тугалланди. Улар якунловчи муҳокама учун бундестагга юборилди.

Шартнома ратификация қилинди

БАҒДОД, 26 апрель. (ТАСС). Ироқ республикаси революцион қўмондонлиги кенгаши Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Ироқ республикаси ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида тузилган шартномани ратификация қилиш тўғрисида қонун қабул қилди. Бу шартнома КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бошчилигидаги Совет партия-ҳукумат делегацияси шу йилнинг апрелида Ироққа қилган визити чоғида тузилган эди.

ҲАР ТЎҒРИДА

ТРИПОЛИДА АРХЕОЛОГИЯ ТОПИЛМАСИ

ТРИПОЛИ, 26 апрель. (ТАСС). Ливия пойтахти яқинидаги Баб — Бин — Гашира районидаги ер ишлари кутилмаган натижага сабаб бўлди. Ер текислаб юрган тракторнинг ғилдираги тор ёриққа тушиб қолди. Машинани тортиб олишга ҳаракат қилинаётган вақтда бўйи 3,3 ва эни 1,1 келадиган лаҳат борлиги аниқланди. Унинг ичида дафн этилган икки киши жасадининг қолдиқлари, металл кўзалар, қубба шаклида қора лок билан нақш солинган баркаш, финикияликларга хос бронза тангалар, шиша идишлар ва иккита жимжимадор фонус топилди.

Мутахассислар мақбаранинг эрамиздан авалги III асрга мансуб эканлигини айтмоқдалар. Унинг ичидан топилган нарсалар Триполидаги археология музейига қўйилди.

МУЗЕЙДА ЎҒИРЛИК

ГААГА, 26 апрель. (ТАСС). Голландиянинг Хардервейк шаҳридаги Велюв музейидан қадимий усталарнинг асарларидан иборат бутун коллекция ўғирланган. Музейда сақланаётган экспонатлардан 186 таси ўтган ҳафта охирида ғойиб бўлиб қолди. Булар орасида шаҳарлар гербларининг тасвири туширилган бебаҳо кўзалар, қадимий ярог-аслаҳа ва безаклар бор эди.

Маданий бойликларни муҳофаза қилмоқ учун давлат музейлари кўраётган чораларга қарамай Голландияда нодир санъат асарларини ўғирлаш тобора кўпаймоқда.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

12.30 — МОСКВА, 17.55 — ТОШКЕНТ, 18.00 — Кичкинтойлар учун кўрсатув. 18.35 — Ахборот, 18.50 — Телефильм, 19.40 — Ахборот, 19.55 — Ўзбекистон пахта тозалаш саноати ходимларининг янги марралари, 20.45 — **«Олтин водий»**, 22.00 — «Вақт», 22.30 — ЛЕНИННОМА, 23.00 — **Москва бўйлаб** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 — МОСКВА, 18.00 — Янгиликлар, 18.10 — Минск трактор заводининг етти куни, 18.25 — Болалар учун кўрсатув, 19.00 — СССР халқ артисти **А. Огнивцев**, 19.35 — Телефильм, 20.25 — **Уруш ва тинчлик** (бадиий фильмнинг 4-серияси), 22.00 — ТОШКЕНТ. Комсомол раҳбарлари анжумани, 22.30 — МОСКВА.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ, 20.20 — Тўлқинда-02, 20.50 — Фильм-концерт, 21.20 — Байрам олди рекламаси, 21.50 — Телефильм.

РАДИО БУГУН

6.15 — Тонгги концерт, 8.25 — Қувноқ куйлар, 9.30 — «Ер ва эл», 10.10 — Чолғу куйлари, 11.15 — Тинчлик ҳақида куйлаймиз, 12.15 — Ўзбекистон композиторларининг **Навоий** ғазаллари билан айтиладиган романслари, 13.30 — Балетлардан куйлар, 16.10 — Ёшлар учун музикали соат, 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 17.00 — Қардош республикалар музика маданияти, 18.00 — Илмий атеистик темаларда эшиттириш, 18.10 — Ўзбек халқ куйлари, 19.20 — Талабаларга мувофиқ концерт, 20.00 — «Ўзбекистон индустриальний» радиожурнали, 21.15 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кечки концерт, 21.40 — Миллионлар ленинча университети, 22.30 — **Футбол: «СТРОИТЕЛЬ»** (Ашхобод) — **«ПАХТАКОР»**, 23.00 — Янги ёзиб олинган асарлар.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 29/IV да **Дон Карлос.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 28/IV да **Олтин девор**, 29/IV да **Парвоз.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 28, 29/IV да **Тоғ гўзали.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Озарбайжон ССР цирки артистларининг гастроллари** (кеч соат 7 ярimда; шанба якшанба кунлари кундуз соат 12, 3 ва кеч 7 ярimда).

КИНО

Генерал учун тузоқ — «ЎЗБЕКИСТОН», ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Дайди (2 серия) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Гувоҳ йўқолди — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ЧАЙКА (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» жуфт соатларда).

Мажбурий ота — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК», «МОСКВА», (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Садоқат (кундуз соат 3 да), **Жиноятчи «Уэмбли» стадионида ўтирибди** (кундуз ва кечқурун): —«КЎКЧА».

Любавинларнинг тугатилиши — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Менинг сўнгги тангоим — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

СССР ТАШКИЛ ЭТИЛГАНЛИГИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА

1, 2 МАЙ КУНДУЗ СОАТ 3 ВА КЕЧ 8 ДА

КАТТА БАЙРАМ КОНЦЕРТЛАРИ

ҚАТНАШАДИЛАР

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: **ЖУМАНАЗАР БЕКЖОНОВ, ҚУВОНДИҚ ИСКАНДАРОВ, ТАМАРА ЮНУСОВА, ДИЛБАР АБДУЛЛАЕВА;**

ЎЗБЕК ЭСТРАДАСИНИНГ СОЛИСТЛАРИ:

ФАХРИДДИН УМАРОВ (ЛИРИК ҚЎШИҚЧИ)

Шерали **ЖЎРАЕВ**, Гулчеҳра **ИСМОИЛОВА**, Азиза **ТУЛАГАНОВА.**

МИНИАТЮРА ВА СЎЗ УСТАЛАРИ

ҲАСАН ЙЎЛДОШЕВ ва ҒУЛОМ ТОЖИ АЪЛОЕВ

II РЕСПУБЛИКА АСКИЯЧИЛАР КОНКУРСИНИНГ ҒОЛИБЛАРИ: Мадамин **ЮСУПОВ** (Марғилон), Ғуломжон **РЎЗИБОЕВ** (Андижон), Йўлдошхон **НОСИРОВ** ва Неъматжон **ТОШМАТОВ** (Қўқон).

72 ЙИЛ РЕСПУБЛИКА ҚЎШИҚ КОНКУРСИНИНГ ЛАУРЕАТЛАРИ: Саёҳат **МАЛИКОВА**, Раъно **ХАЛИЛОВА** (Фарғона), Зумрад **СОТИМОВА**, Турғуной **СОТИБОЛДИЕВА** (Андижон), Роҳат **АВЕЗОВА**, (Хоразм), Гулистон **ЖУМАНОВА** (Қорақалпоғистон АССР), Азимжон **АМИНОВ**, Киме **НАЗАРОВА** (Наманган).

КОНКУРС ҚАТНАШЧИЛАРИ: Самижон **БОЛТАБОЕВ**, Йўлдошали **ТИЛЛАБОЕВ**, Тожиали **ОЛИМОВ** (Наманган).

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Программани — **ҒУЛОМ ТОЖИ АЪЛОЕВ** ва **ҲАСАН ЙЎЛДОШЕВЛАР** олиб борадилар.

БИЛЕТЛАР Свердлов номли концерт зали ва Марказий «Юбилей» спорт зали кассаларида кундуз соат 2 дан сотилади.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА (ёзги бинода)

1, 2 МАЙ КЕЧ СОАТ 8 ЯРИМДА

КАТТА БАЙРАМ КОНЦЕРТЛАРИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССР халқ артистлари: **СОЙИБ ХЎЖАЕВ, ТУРСУНХОН ЖАЪФАРОВА, ФАРОҒАТ РАҲМАТОВА, МАҲМУДЖОН ҒОФУРОВ;**

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Бахтиёр **ИХТИЁРОВ**, Сурьат **ПЎЛАТОВ;**

Солистлар: Райхон **ТЎРАЕВА**, Толибжон **БАДИНОВ**, Наима **ПЎЛАТОВА**, Марьям **ИХТИЁРОВА**, Ҳусанжон **ШАРИПОВ**, Юлдуз **ИСМАТОВА.**

ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Билетлар сотилмоқда.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: 700.000 ГСП. ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330.083. Масъул секретарь — 334453, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283, Партия турмуши — 333469, 337221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331553, Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780, Совет қурилиши — 333233, Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 336236, Фан, маориф ва олий ўқув юртлари — 334451, Маҳаллий ахборот ва оммавий иш — 331424, Оммавий ишлар ва ишчи-қишлоқ мухбирлари — 332149, 333553. Иллюстрация — 334524, Стенографистка — 337343, Корректура — 337162, Эълонлар — 338142, Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48-53, Бухоро — 3-31-42, Қарши — 38-42, Нукус — 42-62, Самарқанд — 31-972, Термиз — 54-01, Урганч — 34-53, Фарғона — 4-29-44.

Б. — 100. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64697. Р. 03426.